

LOKALNI PLAN AKCIJE ZA MLADE 2015 - 2016

sa petogodišnjom strategijom

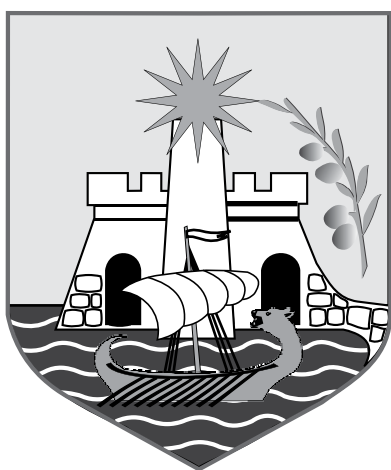

Opština Ulcinj

LOKALNI PLAN AKCIJE ZA MLADE 2015 - 2016

sa petogodišnjom strategijom

Opština Ulcinj

NEW HORIZON
Civil Society Organization

Naziv publikacije
LOKALNI PLAN AKCIJE ZA MLADE 2015-2016

Izdavači
NVO Novi Horizont
Opština Ulcinj

Urednici izdanja
Nazif Velić
Renata Bleništa
Biljana Bevenja

Dizajn
Arben Husić

Štampa
TRIO PRO, Ulcinj

POZDRAVNA RIJEČ PREDsjedNIKA OPŠTINE

U cilju što efikasnijeg i efektivnijeg djelovanja prema mladima, Opština Ulcinj je formirala radnu grupu za izradu Lokalnog plana akcije za mlade (LPAM), koju čine predstavnici lokalne samouprave, civilnog sektora, javnih ustanova i samih mladih.

Dokument koji stoji pred Vama je rezultat transparentnog i stručnog rada radne grupe (međusektorskog tima), koja je radila u partnerstvu sa mladima naše Opštine.

Želim da izrazim zadovoljstvo što se Opština Ulcinj, nakon mnogo godina, opredjelila za strateško planiranje u ovoj oblasti. Mladi jesu najbitniji resurs našeg grada i prepoznavam ih kao najznačajnije aktere u kreiranju bolje budućnosti Ulcinja.

Uvidi, saznanja i rješenja, lokalno identifikovani problemi i potrebe mladih, doprinose i cjelovitijem i sadržajnijem nacionalnom okviru, pa je izrada Lokalnog plana akcije za mlade od višestruke važnosti.

Opština Ulcinj do sada nije imala ovakav dokument koji će, uvjeren sam, biti od velike važnosti za mlade Ulcinja, ali i za Opštinu u cjelini.

I na kraju, želim posebno da istaknem da se posao ne završava usvajanjem ovog plana već da tek počinje i da će predstavljati živi dokument, obavezan za primjenu u narednom periodu, uz pomoć kojeg će mladi otkrivati svoju budućnost.

Vaš predsjednik,
Fatmir Gjeka

POZDRAVNA RIJEČ NEVLADINE ORGANIZACIJE

Projekat „POLITIKA ZA MLADE U ULCINJU“ koji sprovodi organizacija civilnog društva „Novi Horizont“, uz finansijsku podršku Fonda za aktivno građanstvo (FAKT), predstavlja nastavak višegodišnjih aktivnosti i napora naše organizacije, koje imaju za cilj veće uključivanje mladih u procesu odlučivanja na lokalnom nivou. NH je bio aktivni učesnik u izradi kako nacionalnih tako i lokalnih strategija, planova i dokumenata. Organizacija je prepoznata i po dugogodišnjem iskustvu u radu s mladima, kroz različite edukativne programe.

Na osnovu navedenog, Novi Horizont je koordinirao proces izrade LPA za djecu u opštini Ulcinj (2012-2016).

Izrada Nacionalnog plana akcije za mlade (NPAM) kao i njegova lokalizacija, višestruko su važni radi postizanja opšteg društvenog dogovora, odnosno razumijevanja novih pozicija i mogućnosti mladih da se uključe u željene društvene promjene, kako od strane njih samih, tako i od strane ostalih djelova društva kroz razvijanje sistemskog i koherentnog pristupa u prepoznavanju potreba mladih i njihovom rješavanju.

Cilj lokalne politike prema mladima, jeste da ustanovi kakav je društveni položaj mladih ljudi u našoj lokalnoj zajednici i šta lokalne institucije, lokalna uprava i svi društveni faktori mogu učiniti kako bi se taj položaj poboljšao. Time se jasno određuje sadašnje stanje, željeno stanje (ciljevi) i mjere, kao i njihovi nosioci koji bi trebalo da dovedu do ostvarenja tih želja. Ovaj Plan postaje, osim na deklarativnom nivou, i praktična osnova budućeg djelovanja gradskog društvenog i političkog sistema u odnosu prema mladima kao neiscrpnom resursu.

NVO „**Novi Horizont**“, Ulcinj

1. UVOD

1.1. Šta je Lokalni plan akcije za mlade?

Jedan od najznačajnijih dokumenata koji promoviše značaj lokalnih politika za mlade i učešće mladih, jeste Evropska povelja o učešću mladih na lokalnom i regionalnom nivou, koja je usvojena još 1992., a čija je potpisnica i naša zemlja. U jednom od principa Povelje, kaže se i da posebno treba obratiti pažnju na učešće mladih iz nepriviligovanih slojeva društva, počevši od etničkih, nacionalnih, društvenih, seksualnih, kulturoloških, religioznih i jezičkih manjina.

Prema Ujedinjenim nacijama i Svjetskoj banci, mladi su osobe od 15 do 24 godine. Sa druge strane, na području bivše Jugoslavije, starosna granica mladih je nešto pomjerena na gore, zbog produžene adolescencije usljed otežanih mogućnosti za postizanje socijalne zrelosti. U našoj se zemlji populacijom „mladi“ smatraju osobe uzrasta 15 do 29 godina. Polazeći od činjenice da su mladi važan resurs za budućnost svakog društva i da se u ovom životnom razdoblju stižu ključna lična i profesionalna znanja i vještine koje će odlučujuće uticati kako na njihov život, tako i na stanje i razvijenost zajednice, podrška društva je veoma značajna kako bi oni postali zadovoljni, uspješni, produktivni i samostalni odrasli ljudi.

Lokalni plan akcije za mlade predstavlja razvojni dokument kojim se sprovodi briga o mladima u cilju poboljšanja položaja mladih u našoj opštini.

Ovaj dokument utvrđuje cjelovitu i usklađenu politiku prema mladima i radni plan zadataka u sprovođenju akcionog plana. U interesu mladih je da sve jedinice lokalne samouprave, institucije, sva udruženja građana i ostali subjekti društvene zajednice međusobnom saradnjom i zajedničkim djelovanjem doprinesu postizanju zajedničkih ciljeva.

Lokalni plan pokriva sljedeće oblasti: obrazovanje, zapošljavanje, zdravlje, porodica, učešće mladih u životu društva, ljudska prava, slobodno vrijeme, kultura, informisanje i mobilnost.

Ovaj dokument sadrži analizu trenutne situacije (relevantnih subjekata i potreba mladih) u Ulcinju, Strateški plan za 5 godina, Akcioni plan za godinu (2015 – 2016) u kojem su navedeni prepoznati problemi, ciljevi i aktivnosti za rješavanje problema, nosioci aktivnosti, vremenski rok za realizaciju i indikatori (pokazatelji) uspješnosti realizacije svih navedenih aktivnosti.

Lokalni plan akcije za mlade opštine Ulcinj je u skladu sa nekoliko važnih evropskih i svjetskih dokumenata, koji određuju strateške pravce razvoja mladih: „Bijela knjiga“ (Evropski parlament), „Evropska povelja o učešću mladih na lokalnom i regionalnom nivou“ (Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Evrope), „Nacionalna politika za mlade“, kao radni dokument i dodatak dokumentu Obrazovanje mladih ljudi: „Izjava za 21. vijek“, „Jedanaest indikatora za razvoj nacionalne strategije i politike za omladinu“.

Lokalni plan se oslanja, i u skladu je sa Nacionalnim planom akcije za mlade Crne Gore, koji je usvojen 2006. godine od strane Vlade Crne Gore čime je naša zemlja, nakon tri godine izrade, dobila osnovne smjernice politike u čijem fokusu su se našli mladi i koji predstavlja nacionalnu strategiju prema mladima.

2. OPŠTINA ULCINJ

2.1. Demografske karakteristike

Ulcinj je grad na krajnjem dijelu Jadranskog primorja i krajnjem jugoistočnom dijelu Crne Gore nedaleko od albanske granice. Površina Ulcinja sa okolinom je 255 km², dužina obale je oko 30 km. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, na teritoriji opštine Ulcinj živi 19.921 stanovnika (3,21%) ukupnog stanovništva Crne Gore, ukupan broj mladih od 15 – 29 godina sa zadnjeg popisa iznosi 4255 (21.35%):¹

15 - 19	1489
20 - 24	1407
25 - 29	1359

Od ukupnog broja stanovnika 49,9% su muškarci (9.938) i 50,1% su žene (9.983).

Od navedenog broja stanovništva u gradskom dijelu živi 10.707 stanovnika (53,74%), dok je u seoskom području živi 9.214 stanovnika (46,26%). Broj gradskog stanovništva je manji od prosjeka u Crnoj Gori (64,4% gradskog i 35,6% seoskog stanovništva). Prema posljednjem popisu gustina naseljenosti u Ulcinju je 78,1 st/km², što je nešto manje u odnosu na prethodni popis (80 st/km²), međutim i dalje je iznad prosjeka u Crnoj Gori (44,9 st/km²).

Inače, migracije stanovništva su problem sa kojim se opština Ulcinj suočava. Naime, od 2003 godine do 2011 godine, broj stanovnika se smanjio za 369. Procena stanovništva za opštinu Ulcinj je previđala veći broj stanovnika nego što je registrovano po poslednjem popisu.

U 2010. godini prirodni priraštaj je bio 70, broj živorodjenih na 100 stanovnika je bio 11,6, dok je broj umrlih bio 8,1.

Prema demografskim projekcijama, predviđeno je da u opštini Ulcinj 2021. godine, broj stalnih (prisutnih) stanovnika bude 22 000, a u gradu Ulcinju 17 670. Na osnovu procjene demografskih trendova u Crnoj Gori do 2050. godine, daje se prognoze za stanovništvo na nacionalnom i regionalnom nivou, a na petogodišnjoj osnovi. Opština Ulcinj je prikazana kroz primorsku regiju, u kojoj je predviđen rast broja stanovnika (0,5% između 2005. i 2010. godine, a zatim 0,7% između 2010. i 2020. god). Međutim, vrlo je vjerovatno da ova prognoza neće odslikati stanje u opštini Ulcinj.

Starosna struktura stanovništva u Ulcinju je na nivou prosjeka u Crnoj Gori. Naime, radno sposobno stanovništvo (od 15-64 godine) čini 67 % stanovništva.

Kada je u pitanju nacionalna, odnosno etnička pripadnost, prema rezultatima popisa 2011. u Ulcinju većinu, odnosno 14.076 stanovnika čine Albanci. Crnogoraca je 2.478, Srba 1.145, Muslimana 770, Bošnjaka 449, Roma 152 i Egipćana 73 stanovnika. Što se tiče vjerske pripadnosti, 72% stanovnika pripada islamskoj, 15% pravoslavnoj dok 11% pripada katoličkoj vjeroispovjesti.

2.2. Definicija pojma mladi

Pojam „mladi“ opisuje fazu života između djetinjstva i odraslog doba. Mladost je posebno životno razdoblje u kojem se uz biološko i psihičko sazrijevanje odvija i proces uključivanja pojedinca u društvenu zajednicu.

Dostizanje socijalne zrelosti ne zavisi samo od mladih, nego i od sveopštih mogućnosti koje im društvo pruža. Zato imamo različito definisanje starosnih granica mladih jer mogućnosti variraju od države do države. Tako se u:

- ◆ Hrvatskoj mladima smatraju osobe starosti od 15-29 godina,
- ◆ Srbiji od 15-30 godina,
- ◆ Bosni i Hercegovini od 15-30 godina,
- ◆ Makedoniji od 15-30 godina,
- ◆ Crnoj Gori od 15-29 godina.

2.3. Ispitivanje potreba mladih

Za potrebe izrade Akcionog plana za mlade sprovedena je anketa u periodu jun – avgust 2014. g., koju je popunilo 174 mladih ispitanika sa područja Ulcinjske opštine.

Dob anketiranih procenat

15 do 19 godina 18%
 20 do 24 godina 45%
 25 do 29 godina 37%

Anketa je realizovana na dva načina. Putem interneta (u jednoj od mnogih platformi koje nude programe anketiranja, postavljen je upitnik - sa propratnim informacijama o anketi), i anketiranje na terenu sa obučanim anketarima (na ovaj način se realizovalo oko 60% anketnih upitnika). Sav materijal koji je korišćen u procesu anketiranja bio je dvojezičan, na crnogorskom i albanskom jeziku.

Anketiranje je sprovedeno radi istraživanja problema, prioriteta i potreba mladih naše opštine. Pored ankete za potrebe istraživanja korištene su i druge metodološke tehnike poput fokus grupa i intervjua, u cilju što boljeg i temeljnijeg pristupa prikupljanju podataka.

Rezultate ovog istraživanja koristila je radna grupa formirana od strane Predsjednika Opštine, a činili su je predstavnici svih relevantnih institucija u našoj opštini. Zadatak radne grupe je bio da na osnovu analize i rezultata istraživanja, kao i drugih izvora informacija relevantnih za mlade u Ulcinju definiše strateške ciljeve za pet godina, akcioni plan za prvu godinu te prijedlog okvirnog budžeta za svaku od oblasti. Zbog toga smatramo da je uloga ovog istraživanja bila polazna osnova za dalji rad na izradi LPAM-a u Ulcinju.

U tekstu koji slijedi, navedeni su stavovi i sugestije o tome šta bi trebalo uraditi za mlade Ulcinja, u okviru svake od devet oblasti (obrazovanje, zapošljavanje, zdravlje, učešće mladih u životu društva, ljudska prava, kultura, informisanost i mobilnost, slobodno vrijeme i porodica) kojima se ovaj dokument bavi.

Jasno je i na prvi pogled da mladi uglavnom poznaju situaciju i da žele isto: odgovori se ponavljaju i većinom su slični, bez obzira na to da li se radi o potrebama vezanim za različite oblasti. Ovi odgovori su nekada i pokazatelj stereotipnog gledanja na stvari, pa se na pr. u sferi kulture i slobodnog vremena, najviše pominju pozorište i bioskop kao nedostajući akteri promocije kulture mladih.

Odgovori se lako čitaju: mladi žele grad sa više fakulteta, više smjerova u srednjoj školi, pravilno informisanim mladim ljudima o što boljim mogućnostima obrazovanja, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, vannastavnim aktivnostima, o ljudskim pravima, učešću mladih u životu društva, porodici; grad u kome mogu kvalitetno da potroše svoje slobodno vrijeme ili uživaju u ponudi kulturnih sadržaja tokom cijele godine; grad u kojem će biti pitani za mišljenje, a ono razmatrano i uvaženo.

Njihovi odgovori, sugestije ili mišljenja su u daljem tekstu skraćivani, ali ono što je navedeno izražava trenutno stanje u našem gradu indentifikovano anketom.

Mladi su u anketi rangirali od 1– 9 ponuđene oblasti prema važnosti za njih i to:

1. zdravlje 16%
2. obrazovanje 14%
3. zapošljavanje 13%
4. porodica 12%
5. ljudska prava 12%
6. učešće mladih u životu zajednice 10%
7. kultura 8%
8. slobodno vrijeme 8%
9. informisanost i mobilnost 7%

U oblasti obrazovanja ispitanicima najviše nedostaju seminari i kursevi stranih jezika i računara, veći knjižni fond u školskoj biblioteci, otvaranje fakulteta, te više smjerova u srednjoj školi i generalno, kvalitetnije obrazovanje. Mladi smatraju da je nezaposlenost jedan od najvećih problema, a kao mjere za suzbijanje predlažu uvođenje profesionalne orijentacije u osnovnim i srednjim školama u Ulcinju (26%), mjere koje obavezuju poslodavce da obezbijede mogućnost odrađivanja prakse mladih ljudi (23%), (pripravnički rad, stažiranje), programe prekvalifikacije (21%), stimulisanje volontiranja (15%) i obezbjeđivanje povoljnih kredita za početnike u biznisu (15%).

U oblasti zdravlja najprisutnija negativna društvena pojava među mladim Ulcinjanima je kockanje (20%). Istraživanje je pokazalo da su među mladom populacijom osim kockanja prisutne i pojave poput depresije i apatije (17 procenata), neinformisanost i nemar o reproduktivnom i mentalnom zdravlju (17 procenata), te narkomanija i nasilje (15 procenata).

Na četvrtom mjestu je porodica i u okviru ove oblasti čak 23% mladih je kao potrebu istaklo psihološko savjetovanje, dok je za 20% mladih prioritet savjetodavni servis za mlade i info centar sa korisnim edukativnim materijalom.

U domenu ljudskih prava istraživanje je pokazalo da su najranjivije grupe kojima se krše ljudska prava: mlade majke, Romi i Egipćani, mladi sa smetnjama u razvoju i oni sa ruralnih područja. Mladim samohranim majkama su uskraćena određena prava, posebno pravo na ostvarivanje alimentacije. Mlade žene su po pravilu diskriminisanе, i u njihovo ime odlučuju očevi, porodice; dok su mlade emancipovane žene diskriminisanе zbog svoje potrebe da se otrgnu od tradicije. Postoji i izražena diskriminacija i isključenost mladih Roma i Egipćana. Ta grupa se u skladu sa svojom tradicijom generalno i sama drži povučeno, ali u većini slučajeva su pripadnici opšte populacije ti koji ih u svakoj prilici diskriminišu zbog svoje nacionalne pripadnosti pokazala je anketa.

Čak 76 odsto od 174 ispitanika u anketi tvrdi da ne uspijeva da učestvuje u dešavanjima koja su u njihovoj sferi interesovanja, a 68 odsto njih nijesu članovi nekog društva ili sportskog kluba.

Informisanost i mobilnost kao deveta po važnosti zastupljena oblast za mlade u anketi, je prema broju sugestija na istom nivou kao prethodne oblasti. U ovoj oblasti na osnovu istraživanja definisana je potreba za: više lokalnih medija, omladinskih časopisa, kancelarija za mlade, više stipendija, studijskih putovanja mladih itd.

3. OBRAZOVANJE

U svim savremenim društvima, oblast obrazovanja zauzima jednu od primarnih uloga za društveni progres. Slojevitošću modernog društva, tako i njegovim zahtjevima razvili su se i različiti vidovi obrazovanja (formalno, neformalno i informalno obrazovanje) koji trebaju da koriste razvoj ukupnih potencijala ličnosti i njihove usklađenosti sa društvenim potrebama.

FORMALNO OBRAZOVANJE

Na teritoriji Opštine Ulcinj postoje sljedeće srednjoškolske i visokoškolske ustanove:

Javna ustanova Srednja mješovita škola „Bratstvo Jedinstvo“

Počela je sa radom kao „Škola za učenike u industriji i zanatstvu“ 1947 god. Sve do 1974. godine škola je radila samostalno, a navedene godine obavljena je integracija sa Gimnazijom i stručnom školom i formiran je školski centar. Ukupan broj upisanih đaka za školsku 2014/15 je 950 od čega 459 djevojaka i 491 mladića (prema školskoj evidenciji 6 učenika sa smetnjama u razvoju pohađa nastavu). Nastava se izvodi u 28 učionica, a za potrebe fizičkog obrazovanja postoji renovirana, proširena sportska hala od 1200 m².

U školi se obrazuju kadrovi za različita zanimanja tj. slijedeći obrazovni profili: tehničar marketinga i trgovine, turistički tehničar i elektroinstalater kao i gimnazija opšteg smjera. O ljudskim pravima učenici se obrazuju u okviru predmeta društvenih nauka, kao i preko raznih predavanja.

U okviru škole konstituisan je i đачki parlament sa predsjedništvom i radnim tijelima. Učenici učestvuju u regionalnim programima za mlade preko učeničkih udruženja, učešća u raznim programima NVO. Škola već 12 godina realizuje projekat razmjene učenika sa učenicima iz Njemačke i Austrije.

U Ulcinju je planirana izgradnja novog srednjoškolskog objekta, čiji se početak izgradnje očekuje u 2015. godini. Za navedeni objekat opština je obezbijedila lokaciju u Ulcinjskom polju.

Privatna gimnazija „Drita“

Prva privatna gimnazija na albanskom jeziku, tipa koledža koja ima osnovu plana programa opšte gimnazije. Ova gimnazija u sklopu svojih vannastavnih aktivnosti za svoje učenike realizuje dramsku, literarnu, likovnu, recitatorsku i ekološku sekciju. Njen ukupan broj đaka iznosi 81 od čega su 37 djevojaka i 44 mladića, nastava se održava samo na albanskom jeziku. Učenički parlament redovno funkcioniše. Škola ima uslova i mogućnosti za realizaciju obrazovanja, seminara i drugih volonterskih programa, takođe učestvuje u mnogim vanškolskim aktivnostima koje organizuju druge institucije (NVO i sl.), a neke organizuje i sama. Programi obrazovanja o ljudskim pravima se realizuju u okviru nastave izbornog predmeta građanskog obrazovanja. Gimnazija „Drita“ stipendira nadarene učenike kroz smanjenje ili potpuno oslobađanje plaćanja školarine.

Fakultet za mediteranske poslovne studije Ulcinj

Od septembra 2014 u Ulcinju je otvoreno odjeljenje ove visokoškolske ustanove za školovanje mladih u oblasti nautičkog turizma i njegovih sastavnih djelatnosti.

Na prvoj visokoškolskoj ustanovi u našoj Opštini trenutno je upisano 20 bruoša.

Fakultet za mediteranske poslovne studije, svoje nastavne planove organizuje na tri studijska programa: Menadžment u nautičkom turizmu, sportu i rekreaciji, Menadžment u carinskom, špediterskom i agencijskom poslovanju, te Menadžment i bezbjednost marina i jahti.

NEFORMALNO OBRAZOVANJE

Neformalno obrazovanje je izvan institucionalno obrazovanje u kojem su obrazovne aktivnosti organizovane i planirane, i podstiču individualno i društveno učenje i sticanje različitih vještina i znanja, te razvoj stavova i vrijednosti.

Stanje u Ulcinju na ovom polju slično je stanju u Crnoj Gori a i državama iz okruženja: postoje nevladine organizacije koje se bave neformalnim obrazovanjem, čije su ciljne grupe mladi ljudi. Ove organizacije realizuju različite programe, kao što su: škola evro-atlantskih integracija, program vršnjačke edukacije o zdravim stilovima života, program obuke eko-patrola, program edukacije o vršnjačkom nasilju, itd.

INFORMALNO OBRAZOVANJE

Informalno obrazovanje obuhvata razmjene znanja u okviru porodice, među prijateljima, putem mas-medija, interneta, knjiga. Mladi su u Ulcinju, kao i u Crnoj Gori u prilici da svakodnevno primaju informacije putem mass medija, interneta, knjiga, udruženja, rada u grupi i slično. Ovaj vid obrazovanja nije dovoljno istražen i njemu se ne pridaje dovoljno pažnje.

STIPENDIRANJE UČENIKA I STUDENATA

U opštini Ulcinj se iz budžeta za stipendiranje učenika na godišnjem nivou izdvaja 10.000,00 €. U posljednje tri godine 100 studenata (mladih 15 – 29 godina) je stipendirano.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

U anketi koja je sprovedena za potrebe Lokalnog akcionog plana za mlade iz oblasti obrazovanja, istaknuti su sljedeći prioriteti:

- ◆ *Treninzi, seminari, kursevi (stranih jezika, računare, itd);*
- ◆ *Povećanje fonda knjiga i kvalitetne literature u školskim bibliotekama;*
- ◆ *Otvoriti fakulteta za turizam (na oba jezika);*
- ◆ *Više smjerova u srednjoj školi;*
- ◆ *Više besplatnih kurseva,*
- ◆ *Bolji uslovi u formalnom obrazovanju (osposobiti laboratorije i stručne kabinete),*
- ◆ *Uvedenje u školama predmeta/programa o mentalnom i reproduktivnom zdravlju, prenosivim bolestima;*
- ◆ *Uspostavljanje posebne kancelarije u okviru srednje škole za savjetovanje maturanata u odabiru univerziteta (upisu studija), mogućnostima dobijanja stipendija, programima razmjene, studiranje u inostranstvu i slično;*
- ◆ *Obezbjediti više mjesta za upis na albanskom jeziku;*
- ◆ *Otvoriti još jednu srednju školu;*
- ◆ *Organizovati posebne obuke za stare profesore, kako bi bili u korak sa novim trendovima (iz njihovih predmeta);*
- ◆ *Organizovati što više seminara (nepolitičkih) o ulasku naše države u NATO i integraciji u EU, o ljudskim pravima, održivom razvoju, itd., pokrenuti debatne klubove (škole), kurseve o pisanju CV-ja, eseja, kreativnih radova, itd.;*
- ◆ *Otvoriti u Ulcinju školu stranih jezika (kao što je Oxford u drugim sredinama i sl.);*

Pravni okvir za definisanje aktivnosti:

1. Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju (Član 2)

Obrazovanje i vaspitanje ima za cilj da:

- 1) *obezbjedi mogućnost za svestrani razvoj pojedinca, bez obzira na pol, životno doba, socijalno i kulturno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost i tjelesnu i psihičku konstituciju;*
- 2) *zadovolji potrebe, interesovanja, želje i ambicije pojedinca za cjeloživotnim učenjem;*
- 3) *omogući postizanje međunarodno uporedivog nivoa znanja, vještina i kompetencija;*
- 4) *razvija svijest, potrebu i sposobnost za očuvanje i unapređenje ljudskih prava, pravne države, prirodne i društvene sredine, multietičnosti i različitosti;*
- 5) *razvija svijest o državnoj pripadnosti Crnoj Gori i njenoj kulturi, tradiciji i istoriji;*
- 6) *omogući pojedincu, u skladu sa sopstvenim mogućnostima, uključivanje i participaciju na svim nivoima rada i djelovanja;*
- 7) *razvija svijest o nacionalnoj pripadnosti, kulturi, istoriji i tradiciji;*
- 8) *doprinosi ostvarivanju strateških ciljeva Crne Gore.*

4. ZAPOSŁJAVANJE

Zapošljavanje je oblast koja je neophodna za normalan opstanak i funkcionisanje ljudi, spoj između pojedinca i posla, na osnovu kojeg on osigurava egzistenciju sebe kao pojedinca i druge ljude u okviru svoje porodice. Biti zaposlen znači osjećati se odgovornim, korisnim i osiguranim u široj društvenoj zajednici. Zato je ova oblast od posebne važnosti, naročito za mlade ljude, koji stasavaju u ozbiljne odgovorne ljude, koji će biti nosioci porodice i važnih životnih pitanja, tokom svojih života.

U Opštini Ulcinj vezano za zapošljavanje postoje određene prepreke, generalno vezane za sljedeće razloge:

- ♦ *Jako loša ekonomska situacija*
- ♦ *Loša privatizacija u našoj Opštini*
- ♦ *Uništenje postojećih turističkih kapaciteta*
- ♦ *Stečaj i likvidacija postojećih preduzeća*
- ♦ *Neinvestiranje u turizam i poljoprivredu*
- ♦ *Neiskorišćavanje prirodnih bogatstava Opštine Ulcinj*
- ♦ *Zapošljavanje bez kriterijuma*
- ♦ *Deficitarni kadrovi*

Ko se bavi zapošljavanjem u Ulcinju

Zavod za zapošljavanje Crne Gore - Biro rada Ulcinj posreduje između poslodavaca i nezaposlenih i obavlja još niz aktivnosti koje se tiču zapošljavanja: informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja, profesionalna orijentacija, podrška samozapošljavanju-kreditiranje, javni radovi, stipendiranje i dr. Na evidenciji Biroa rada Ulcinj za 2014.god. nalazi se 1032 nezapošljena lica (416 žena i 616 muškaraca).

Broj nezaposlenih mladih od 15 – 29 godina u 2014 g. iznosi 317 (168 žena i 148 muškaraca).

Trend rasta nezaposlenosti u posljednje tri godine (mladi 15 – 29 godina)

Godina	Ukupno	Žene	Muškarci
2011	246	127	119
2012	294	152	142
2013	393	202	191

Na evidenciji Biroa rada Ulcinj se nalazi i 12 Osoba sa invaliditetom², koji većinom u skladu sa pozitivnim propisima naše države ostvaruju prava na novčana davanja. Zapošljavanje ove kategorije zavisi od stepena invaliditeta, stručnosti za rad, motivisanosti, kao i zainteresovanosti poslodavaca za angažovanjem ovih lica. Zainteresovanost mladih za savjetodavne usluge Zavoda je na visokom nivou, i ovdje spada najveći broj ove kategorije nezaposlenih lica koji se evindentiraju radi traženja posla, a najveći broj su Visokoškolci. Neznatan broj mladih koji su nezainteresovani za usluge ZZZ su uglavnom ona lica koja se evindentiraju zbog formalnih razloga kao što su: ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu, poreskih olakšica, subvencija.

Informisanje mladih o programima ZZZCG se odvija individualno i grupno (pružaju ih stručna lica Savjetnici za zapošljavanje kroz informativne razgovore prilikom prve prijave na evidenciju, organizovanjem motivacione radionice, seminara i drugih oblika grupnog rada), putem oglasne table Zavoda, brošura i publikacija, internet sajta, medija, sajma zapošljavanja i dr., u zavisnosti od mogućnosti i prirode informacija.

ZZZCG odnosno Biro rada Ulcinj ne vodi posebno evidenciju o broju mladih koji su započeli sopstveni biznis. Ali na osnovu neformalnih saznanja postoji dosta slučajeva gdje su mladi započeli sopstveni biznis osnivanjem privrednog društva, kao i preduzetništva, ili su uključeni u porodični biznis. Bilo je dosta slučajeva da su mladi dobili kredit za samozapošljavanje i počeli sopstveni biznis sezonskog karaktera.

² Podaci ZZZCG-PJ Bar, BIRO RADA ULCINJ, 02. 10. 2014.g

Programi i mjere za zapošljavanje

Programi i mjere za zapošljavanje ZZZCG za mlade u Opštini Ulcinj, su mjere koje se realizuju na nivou Države, a to su:

- ✦ *Stručno Osposobljavanje Visokoškolaca (realizuje se svake godine)*
- ✦ *ZZZCG svake godine finansira platu određenom broju pripravnika sa Višom i SSS u bruto iznosu od 60% od početnog koeficijenta – OKU (opšti kolektivni ugovor)*
- ✦ *ZZZCG objavljuje Poziv poslodavcima za Subvencioniranje zapošljavanja mladih do 25 g. (subvencija iznosi za nezaposleno lice bez radnog staža 100 € za period od 30 dana, a za lica koja imaju radni staž stečen 6 mjeseci prije sezonskog zapošljavanja 80 € mjesečno i to za period od 01.06. – 30.09. tekuće godine)*
- ✦ *Prekvalifikacija i dokvalifikacija*
- ✦ *Javni radovi - (javni radovi su lokalni ili državni programi zapošljavanja koji su namijenjeni podsticanju otvaranja novih radnih mjesta i očuvanju ili razvoju radnih sposobnosti nezaposlenih lica. Organizuju se zbog izvođenja socijalno-obrazovnih, komunalnih, ekoloških i dr. programa, u saradnji sa javnim institucijama, opštinom i nevladinim sektorom)*
- ✦ *Samozapošljavanje – kreditiranje*
- ✦ *Priprema za rad na sezonskim poslovima*
- ✦ *Programi stimulisanja prvog zapošljavanja lica sa SSS*
- ✦ *Radionice, motivacioni seminari i dr*

Stepen uključenosti mladih u Programima ZZZCG, prevashodno zavisi od Programa koje Zavod nudi, ali su generalno mladi jako zainteresovani za uključenje u programe. Sve mjere koje se nude često su ograničene zbog finansijske situacije. Godišnjim planom rada i finansijskim planom ZZZCG na početku godine utvrđuju se sve aktivnosti, u okviru raspoloživih sredstava koja Zavod ima.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Veliki broj mladih, koji su anketirani, su iskazali potrebu za uvođenjem profesionalne orijentacije u osnovnim i srednjim školama u Ulcinju.

Pored toga, mladi su kroz ankete prepoznali i probleme koji se javljaju kod većine mladih u vezi zapošljavanja, a to su nepostojanje mjere koje obavezuju poslodavce da obezbijede mogućnost odrađivanja prakse mladih ljudi.

Takođe, mladi su iznijeli i neke činjenice koje smatraju da bi im pomogle prilikom zapošljavanja:

- ✦ *promocija (manjih) radova koje su napravili sami mladi,*
- ✦ *otvaranje novih institucija (na lokalnom nivou),*
- ✦ *usklađivanje ponude obrazovnih smjerova sa potrebama lokalne zajednice,*
- ✦ *učenje starih zanata, koji su skoro zaboravljeni,*
- ✦ *investiranje u marketing domaćih proizvoda (brendova) kao što je maslina i maslinovo ulje, itd.*

Pravni okvir za definisanje aktivnosti:

Zakon o Radu ("Sl. list CG", br. 49/2008, 26/2009, 59/2011 i 66/2012.) - reguliše osnovna prava iz radnog odnosa bez obzira na godine, pol i stručnu spremu. Izdvojit ćemo članove Zakona koji su akcentovani na zakonska prava mladih.

(1) Član 11. - Prava zaposlenih

1. Zaposleni ima pravo na odgovarajuću zaradu, bezbjednost i zaštitu života i zdravlja na radu, stručno osposobljavanje i druga prava u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.
2. Zaposlena žena ima pravo na posebnu zaštitu za vrijeme trudnoće i porođaja.
3. Zaposleni za vrijeme korišćenja roditeljskog odsustva ima pravo na posebnu zaštitu.
4. Zaposleni ima pravo na posebnu zaštitu radi njege djeteta u skladu sa ovim zakonom.
5. Zaposleni mlađi od 18 godina života i zaposleno lice sa invaliditetom imaju pravo na posebnu zaštitu u skladu sa ovim zakonom.

(2) Član 38. - Obaveze poslodavca i zaposlenog

1. Poslodavac je dužan da omogući zaposlenom obrazovanje, stručno osposobljavanje i usavršavanje kada to zahtijeva potreba procesa rada, uvonenje novog načina organizacije rada, a posebno kada done do usvajanja i primjene novih metoda u organizaciji i tehnologiji rada.
2. Zaposleni je dužan da se u skladu sa svojim sposobnostima i potrebama procesa rada, stručno osposobljava i usavršava za rad.

3. Troškovi obrazovanja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja obezbjevuju se iz sredstava poslodavaca i drugih izvora, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

(3) Član 106. - Zaštita zaposlenog mlađeg od 18 god života

1. Zaposlenom mlađem od 18 godina života ne može se odrediti da radi duže od punog radnog vremena, niti noću.

2. Kolektivnim ugovorom kod poslodavca, zaposlenom iz stava 1 ovog člana može se utvrditi radno vrijeme kraće od punog radnog vremena.

3. Izuzetno od stava 1 ovog člana, zaposleni mlani od 18 god. života može biti raspoređen na rad noću, kad je neohodno da se nastavi rad prekinut usljed elementarnih nepogoda, odnosno da se spriječi šteta na sirovinama ili drugom materijalu.

- Pravilnik o pripremi za zapošljavanje utvrđuje mjere i aktivnosti u oblasti pripreme za zapošljavanje a odnosi se na mogućnost stručnog osposobljavanja za poslove I i II stepena stručnosti (razne polukvalifikacije) kao i prekvalifikacije i dokvalifikacije istih ili različitih zanimanja III stepena stručnosti (kvalifikovani radnici) a sve u cilju boljeg, lakšeg i kvalitetnijeg zapošljavanja, samozapošljavanja i novog zapošljavanja.

- Statut ZZZ CG ("Sl. list CG", br. 57/2010 i 49/2013.) predstavlja skup uredbi i mjera koje regulišu i utvrđuju način rada ZZZ CG kao jedine državne institucije čija je primarna djelatnost zapošljavanje svih kategorija od 15 do 65 god života a koje se nalaze na evidenciji Zavoda. Statut se bavi aktivnostima i mjerama raznih segmenata djelovanja koje se realizuje kroz program aktivne politike zapošljavanja.

- Pravilnik o uslovima, načinu, kriterijumima i obimu sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja propisuje uslove, načine, kriterijume i obim sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja.

- Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti ("Sl. list Crne Gore", br. 14/10 od 17.03.2010, 40/11 od 08.08.2011) uglavnom reguliše prava i obaveze nezaposlenih lica prijavljenih na evidenciju Zavoda za zapošljavanje a to se odnosi na dokumentaciju prilikom prijave ostvarivanja različitih prava kao i prava nakon radnog odnosa a sa druge strane reguliše obaveze nezaposlenih da se aktivno uključe u proces traženja posla.

- Zakon o lokalnoj samoupravi ("Sl. list RCG", br. 42/03, 28/04, 75/05, 13/06, "Sl. list Crne Gore", br. 88/09, 03/10 i 38/12) - gdje se kaže da "Opština osniva organizacije i ustanove za poslove od značaja za ostvarivanje zajedničkih potreba i interesa lokalnog stanovništva u Opštini". Ovaj Zakon bi trebalo da ima za cilj da lokalna zajednica aktivno učestvuje u osmišljavanju planova i programa za aktiviranje i zaposlenje mladih. Time bi bilo omogućeno i predviđeno da lokalna zajednica pomogne i inicira programe kao i da podstakne inicijativu i učešće mladih u tim programima koji će za cilj imati zaposlenje mladih. Menutim u ovom Zakonu to nije ni definisano ni predviđeno.

- Zakon o nacionalnim stručnim kvalifikacijama ("Sl. list CG", br. 80/2010 od 31.12.2010. godine.) - reguliše i definiše stručne kvalifikacije, nivoe, standarde i programe obuka za odrasle.

- Zakon o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem ("Sl. list Crne Gore", br. 38/12 od 19.07.2012), čl. 2 Stručno osposobljavanje, u smislu ovog zakona, je kontinuirana, programska i sistematska aktivnost za sticanje znanja, vještina i kompetencija za samostalno obavljanje poslova i radnih zadataka. Stručno osposobljavanje obavlja se bez zasnivanja radnog odnosa, po programu osposobljavanja za određenu oblast djelatnosti, koji je donijet u skladu sa posebnim zakonima.

Evropska socijalna povelja (1961 - izmjena 1996) sadrži odredbe o pravima jednakosti žena i muškaraca kod zapošljavanja (ista sadrži i dodatni protokol kojim se omogućuju kolektivne tužbe).

5. ZDRAVLJE I PORODICA

U opštini Ulcinj zdravstvena zaštita je organizovana na primarnom nivou; na ovom nivou zdravstvenu zaštitu provode - izabrani doktori (osam timova za odrasle, tri za djecu i četiri za žene), izabrani stomatolozi, domovi zdravlja, hitna medicinska pomoć, zdravstvene ustanove specifične zdravstvene zaštite - zaposlenih i sportista i apoteke³. Centralna institucija u tom smislu je JZU Dom zdravlja Ulcinj, u okviru koga funkcionišu sljedeće organizacione jedinice: zdravstvena stanica, zdravstveni punkt, PZU Specijalistička ambulanta i PZU Opšta stomatološka ambulanta i apoteka.

U okviru centralnog objekta se nalaze porodilište koje bez obzira na kvalitet medicinskog osoblja ne može da odgovori na realne medicinsko-akušerske potrebe u opštini.

U okviru Doma zdravlja radi Hitna medicinska pomoć kao jedinica Zavoda HMP Podgorica. Druga zdravstvena stanica se nalazi u Anamalskom području u Vladimiru, u kojem takođe postoji apoteka.

U Domu zdravlja je zapošljen medicinski kadar sljedećeg obrazovnog profila: 21 radnik sa Visokom stručnom spremom, 4 radnika za Višom stručnom spremom i 42 radnika sa srednjom stručnom spremom.

Na teritoriji opštine rade tri Montefarmove i šest privatnih apoteka; tokom ljetnjih mjeseci i glavne turističke sezone, broj apoteka može da varira (otvaraju se neke nove).

Prema zvaničnim podacima⁴ obaveznom zdravstvenim osiguranjem u opštini Ulcinj je pokriveno 22.038 lica (nosioca osiguranja i članova porodice). U okviru Doma zdravlja postoji i Savjetovalište za mlade, čiji je cilj edukacija mladih o zdravim stilovima života i edukacija mladih o reproduktivnom zdravlju i polno prenosivim bolestima. Problemi na koje nailazi savjetovalište za mlade u toku rada su:

- ✦ *Kako uključiti mlade, kako informisati, motivisati i osloboditi predrasuda sredine*
- ✦ *Nedostatak podrške ili otpor roditelja*
- ✦ *Način finansiranja savjetovališta obzirom da su usluge besplatne*

Od 2010 g. u Savjetovalištu se sprovodi Program odvikavanja od pušenja kod mladih u skladu sa definisanim programom i smjernicama koje je kreirao Institut za javno zdravlje CG.

Dom zdravlja Ulcinj ima ustanovljen i Centar za mentalno zdravlje, koji ima 4 registrovanih mladih korisnika usluga. Broj mladih (15 – 29 godina) koji koriste psihoaktivne supstance je 1.

S time u vezi možemo zaključiti da je trend rasta/pada korisnika PAS nepromjenjen.

Pojedini sistemi tretiraju porodicu sa svog usko profesionalnog stanovišta, a kategorijom mladih se niko posebno ne bavi, što otežava identifikaciju problema i definisanje strategija za pomoć i podršku mladima i porodici. Sve ovo kategoriju mladih čini posebno ranjivom, a o njihovom osposobljavanju za samostalan život i donošenju odluke o formiranju sopstvene porodice teško je govoriti. Potreba i pravo mladih da samostalno prave izbore i donose odluke je u znatnoj mjeri osujećena. Mladi u Crnoj Gori sve kasnije stupaju u brak, što je tipično za mlade u čitavom regionu. Veliki broj mladih dugo ostaje u zajednici s roditeljima zbog ekonomske zavisnosti. Nerijetko ostaju kod roditelja i kada formiraju sopstvenu porodicu. U takvim uslovima teško je uspostaviti ravnopravnost moći roditelja i njihove odrasle djece, raspodjelu uloga koje se dupliraju (odraslo dijete je istovremeno dijete i roditelj) i autoriteta. Zbog obaveze i nastojanja roditelja da materijalno obezbijede svoju porodicu, porodični život biva zapostavljen: manje se ima vremena i vodi računa o zajedničkim sadržajima, koji označavaju porodični identitet, održavaju zajedništvo, privrženost, bliskost, uzajamnu podršku i lojalnost, što su osnovne snage porodice.

U posljednje tri godine na teritoriji Opštine Ulcinj sklopljeno je 289 brakova (mladih 15 - 29 godina). Dok je u istom periodu bilo 7 razvoda brakova u kojima je jedan ili oba supružnika lice starosti od 15 – 29 godina.

³ MODEL ORGANIZACIJE SISTEMA PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE Komentari i uputstva o primjeni Prim. dr Mensud Grbović, koordinator za primarnu zdravstvenu zaštitu, Podgorica 2008

⁴ Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore Kancelarije Ulcinj - podaci dati na dan 10.10.2014.godine.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Među najučestalijim problemima vezanim za zdravlje mladih anketirani su naveli:

- ◆ *kockanje,*
- ◆ *depresiju,*
- ◆ *alkoholizam,*
- ◆ *kafići u blizini škola (u kojima se konzumira alkohol i psihoaktivne substance),*
- ◆ *kladionice*

A dok su kao vidove podrške mladim ljudima vezane za porodicu istakli:

- ◆ *psihološko savjetovanje,*
- ◆ *savjetodavni servis za mlade,*
- ◆ *info centar sa korisnim edukativnim materijalom*

Pravni okvir za definisanje aktivnosti:

Pravna regulativa za oblast zdravlje

Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, ("Sl. list RCG" br. 52/04 od 02.08.2004 i "Sl. list Crne Gore", br. 32/11 od 01.07.2011, 47/11 od 23.09.2011, 28/12 od 05.06.2012)

Član 17.

Zabranjuje se prodaja duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života.

Licima iz stava 1 ovog člana zabranjuje se da vrše prodaju duvanskih proizvoda.

Licima iz stava 1 ovog člana nije dozvoljena upotreba duvanskih proizvoda na javnim mjestima.

Član 18.

Na prodajnim objektima u kojima se vrši prodaja na malo duvanskih proizvoda mora biti istaknuta oznaka o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života.

Oznaka iz stava 1 ovog člana mora biti istaknuta na vidnom mjestu.

Obrazac oznake iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 19.

Zabranjena je prodaja duvanskih proizvoda:

1) u vaspitno-obrazovnim ustanovama, zdravstvenim ustanovama i na udaljenosti od tih ustanova manjoj od 150 m;

2) u apotekama i specijalizovanim prodavnicama za medicinska sredstva;

3) sportsko - rekreativnim objektima;

4) iz automatskih aparata;

5) uz davanje posrednih ili neposrednih povlastica kupcima ili nekom trećem, kao što je davanje poklona, premija, sniženog trgovačkog rabata ili prava da se učestvuje u nagradnoj igri, lutriji ili takmičenju;

6) koji sadrže oznake, riječi ili izraze koji upućuju na to da je ta vrsta manje štetna od drugih (npr. "low tar", "light", "mild", "ultra light", odnosno "nizak katran", "laki", "blagi", "ultra laki" i druge slične oznake);

7) na način koji kupcima omogućava samoposlužnje.

Zabranjena je prodaja duvana za oralnu upotrebu.

Član 30.

Ustanove koje obavljaju vaspitno - obrazovnu djelatnost dužne su da, po odgovarajućem programu edukacije, upoznaju djecu i mlade o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda za zdravlje.

Sportske organizacije su dužne da, u okviru svojih aktivnosti, upoznaju lica koja se bave sportom o štetnosti upotrebe duvana i duvanskih proizvoda.

Program edukacije iz stava 1 ovog člana utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove prosvjete, u saradnji sa Ministarstvom.

Zakon o turizmu, ("Sl. List CG", br. 61/10 od 22.10.2010, 40/11 od 08.08.2011, 53/11 od 11.11.2011)

Član 104.

Privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik u ugostiteljskom objektu ne smije usluživati alkoholna pića licima mlađim od 18 godina, o čemu je dužan da na vidnom mjestu istakne pisano obavještenje.

Zakon o igrama na sreću ("Sl. list RCG" br. 52/04 od 02.08.2004, "Sl. list Crne Gore", br. 13/07 od 18.12.2007)
Član 3a.

Udaljenost objekta u kojima se priređuju lutrijske igre na sreću i posebne igre na sreću od obrazovnih ustanova (osnovnih i srednjih škola) ne može biti manja od 250 metara.

Član 49.

Licima mlađim od 18 godina života nije dozvoljen ulaz u kazina. Provjera se vrši kontrolom ličnih isprava.

Uniformisana lica mogu ulaziti u kazino samo radi obavljanja službe.

U kazinu nije dopušteno unošenje tehničkih pomagala prikladnih za pribavljanje prednosti u igri.

Koncesionar je dužan da obezbijedi nadzor ulaska - izlaska u kazino sa evidentiranjem posjetioca i neprekidan audio - video nadzor (kontrola) recepcije, sa snimanjem ulaza - izlaza u kazino.

Zakon o javnom redu i miru, ("Službeni list Crne Gore, broj 64/2011")

Član 29.

Ko se kocka van mjesta dozvoljenog za tu namjenu ili se kocka sa maloljetnim licem ili navodi drugog na kocku, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 300 eura do 1.500 eura.

Pravna regulativa za oblast porodica

Kao pravni okviri za definisanje aktivnosti identifikovani su sljedeći zakoni:

Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, ("Službeni list Crne Gore, broj 27/2013". od 11.6.2013. god.)

Porodični zakon, ("Službenom listu RCG", br. 1/2007 od 9.1.2007. godine.)

6. KULTURA

Kultura je integralni dio društva. Odnos društva prema kulturi jeste odnos društva prema samome sebi. Određenje kulture za koje se opredjeljuje Savjet Evrope glasi: "Kultura, to je sve ono što omogućuje pojedincu da se odredi u odnosu na svijet, društvo, kao i u odnosu na svoju rodnu baštinu; u nju spada sve ono što omogućava čovjeku da bolje shvati svoj trenutni položaj u cilju njegove moguće izmjene." Kultura mladih je, opet na svojstven način mladih, specifična u odnosu na kulturu odraslih. Cilj kulture je da mladi internalizuju određene vrijednosti, stavove i norme, koje u bitnome određuju ponašanje mladih ljudi i njihove društvene odnose.

Nesporna je činjenica da opština Ulcinj ima izuzetan kulturni potencijal, kulturnu istoriju, baštinu i tradiciju. Nosilac kulturnog života u Ulcinju je Centar za kulturu u okviru kojeg rade tri jedinice: Dom kulture sa velikom salom, biblioteka i muzeji. Dom kulture posjeduje modernu salu kapaciteta 650 sjedišta i površine 1000 m², a u kojem se održavaju različiti kulturni program kao i tradicionalna kulturna manifestacija „Festival dječje pjesme“. Biblioteka ima dva sektore za čitaoce: za odrasle i za djecu, kao i dvije čitaonice. Biblioteka raspolaže sa zavidnim fondom profesionalnih publikacija, a takođe tokom godina stvorila je i zavičajni fond koji obuhvata sav bibliotekarski materijal koji se tiče Ulcinja.

Zbog nedostatka finansijskih sredstava već nekoliko godina knjižni fond se ne obnavlja, kao posljedica toga broj čitalaca ima trend opadanja. Biblioteka u 2014 godini ima samo 148 registrovanih čitalaca, mladih od 15 – 29 godina. Glavna čitaona koja je nekada bila mjesto održavanja značajnih kulturnih događaja, već nekoliko godina je van funkcije.

U okviru muzejskog kompleksa, pored arheološkog i etnološkog muzeja i galerije nalazi se i scenski prostor otvorenog tipa kapaciteta 200 sjedišta u kojem se tokom trajanja glavne turističke sezone održava tradicionalni ljetnji festival "Ljetnja scena Ulcinja".

U Ulcinju djeluje i značajan broj nevladinih organizacija koje rade na očuvanju kulturne baštine. Takođe, postoji i pet kulturno umjetničkih društva koji svojim igrama iskazuju bogatstvo multikulturalnosti opštine Ulcinj.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Problemi iz oblasti kulture u Ulcinju, koje su mladi prepoznali na osnovu ankete su nepostojanje ili nedostatak sljedećih sadržaja:

- ✦ *pozorišnih predstava,*
- ✦ *omladinskih festivala,*
- ✦ *otvaranja posebne škole za balet i glumu,*
- ✦ *karnevali i muzički spektakli,*
- ✦ *pokretanje likovnih radionica i ateljea (vođene od lokalnih umjetnika i profesora),*
- ✦ *izložbi sa radovima mladih,*
- ✦ *stimulisanje umjetnosti fotografije,*
- ✦ *omladinskih događaja koji promovišu interkulturalnu komunikaciju,*
- ✦ *novina gdje mladi mogu da objave svoje poezije, priče, eseje, komentare, analize nekih knjiga, gdje mogu da informišu javnost o kulturnim događajima*

Pravni okvir za definisanje aktivnosti:

Zakon o kulturi ("Sl. list Crne Gore", br. 49/08 od 15.08.2008, 16/11 od 22.03.2011, 40/1 od 08.08.2011, 38/12 od 19.07.2012)

1. Osnovne odredbe čl. 3.

Kultura se ostvaruje i razvija na načelima:

- 1) slobode stvaralaštva i poštovanja prava na kulturu;
- 2) opredijeljenosti države i lokalne samouprave da podstiču i pomažu razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i zaštitu i očuvanje kulturne baštine;
- 3) ravnopravnog očuvanja svih kulturnih identiteta i poštovanja kulturne različitosti;
- 4) izgradnje i unapređenja sistema kulture, u skladu sa međunarodnim standardima, a naročito standardima Evropske Unije;
- 5) uspostavljanja efikasnog, racionalnog i kreativnog upravljanja u kulturi;
- 6) transparentnog djelovanja u kulturi;
- 7) poštovanja i zaštite autorskog i srodnih prava;
- 8) demokratizacije kulturne politike i decentralizacije organizovanja i finansiranja kulture.

2. Javni interes u kulturi (čl. 6.)

Ostvarivanje javnog interesa u kulturi obezbjeđuju Crna Gora i lokalna samouprava (u daljem tekstu: opština). Način i mjere ostvarivanja javnog interesa utvrđuju se Nacionalnim programom razvoja kulture (u daljem tekstu: Nacionalni program) i programima razvoja kulture u opštinama (u daljem tekstu: opštinski program).

Opštinski programi

Član 10

Opštinski program sadrži: dugoročne potrebe lokalnog stanovništva i subjekata iz oblasti kulture, razvojne prioritete, dinamiku realizacije i organizacione, finansijske i administrativne mjere za njegovo ostvarivanje. Program iz stava 1 ovog člana donosi skupština opštine, u skladu sa Nacionalnim programom, za period od pet godina.

Predsjednik opštine, najmanje jednom godišnje, podnosi skupštini opštine izvještaj o ostvarivanju opštinskog programa.

Program i izvještaj iz st. 2 i 3 ovog člana dostavljaju se Ministarstvu.

Opštinski savjet za kulturu

Član 11.

Predsjednik opštine imenuje savjet za kulturu kao stručno-savjetodavno tijelo.

Za člana savjeta iz stava 1 ovog člana imenuje se afirmisani umjetnik ili stručnjak u kulturi.

7. SLOBODNO VRIJEME

Slobodno vrijeme se danas smatra jednom modernom i aktuelnom društvenom pojavom, ipak postoje brojni propusti na tom području kod savremenog čovjeka. Tako se kod mladih nameće problem organizacije slobodnog vremena. Činjenica je da mladi vrlo često ne nalaze prave načine kako provesti svoje slobodno vrijeme. Zbog toga brojni sociolozi smatraju da mlade ljude treba usmjeravati od samog djetinjstva, učiti i naročito navikavati na sadržajno provođenje slobodnog vremena.

Najvažnije je da se mladima pruži prilika da svoje slobodno vrijeme, koje njima ostaje na raspolaganju nakon svih obaveza u porodici i školi, univerzitetu itd, popunjavaju onim slobodnim aktivnostima koje će im pružiti najviše mogućnosti da do maksimuma angažuju i uključe svoje snage i sposobnosti, a ujedno da to bude zdravo, jer je problem u tome što veći broj mladih provodi svoje vrijeme ispred televizora i računara, a kada su napolju onda je to obično u nekim od kafića gdje se služi alkohol i nerijetko su u mogućnosti da probaju i psihoaktivne supstance. Ovi svi činioci dovode do povećanja broja mladih sa poremećajem u ponašanju. Poremećaji u ponašanju djece i mladih predstavljaju sva ona ponašanja koja na neki način ometaju dijete ili mladog čovjeka u redovnom funkcionisanju, te mogu biti štetna i opasna za tog pojedinca i/ili njegovo okruženje. Takva ponašanja odstupaju od normi uobičajenih ponašanja za tu dob, pol, situaciju i okruženje, mogu biti prisutna na ličnom planu i u socijalnom okruženju i zahtijevaju stručnu pomoć.

Broj krivičnih predmeta koji su bili u radu kod Osnovnog Suda u Ulcinju, u periodu 2011 – 2013. godine, koji obuhvataju mlade od 15 – 29 godina je 205.

Primjetan je trend pada krivičnih predmeta koji obuhvataju mlade.

Broj predmeta po godinama:

Mladi 15 – 29 godina	Broj predmeta
2011	83
2012	74
2013	48

Broj krivičnih djela po strukturi u kojima učestvuju mladi od 15- 29 godina u zadnje tri godine varira. Ipak najviše procesuiranih predmeta ima među sledećim krivičnim djelima:

Teska Krađa	Ugrožavanje javnog saobraćaja	Krađa
2011 - 18 predmeta	2011 - 20 predmeta	2011 - 14 predmeta
2012 - 17 predmeta	2012 - 7 predmeta	2012 - 14 predmeta
2013 - 14 predmeta	2013 - 6 predmeta	2013 - 6 predmeta

Među mnogobrojnim uzrocima socijalnim, ekonomskim, individualnim možemo izdvojiti i činjenicu da su mladi malo zainteresovani za aktivno bavljenje sportom, ili za sportsko rekreativne aktivnosti. Rješavanje problema slobodnog vremena bilo bi značajno iz razloga što mladi imaju mogućnosti da se edukuju i da saznaju više o značaju bavljenja fizičkim aktivnostima.

Na području opštine Ulcinj postoje sljedeći sportski objekti: fudbalski tereni na Velikoj plaži, centralni tereni u krugu hotela Olimpik, i više pomoćnih koji služe za treninge, kao i pripreme ekipa tokom zimskih perioda. Postoje dvije sportske hale - jedna u OŠ „Maršal Tito“ površine 1600 m² koja prima oko hiljadu gledalaca, i koja se nalazi u prilično lošem stanju, dok je druga novija, renovirana i proširena od strane Košarkaškog kluba Ulcinj, a nalazi se u Srednjoj mješovitoj školi „Bratstvo Jedinstvo“, površine 1200 m² i kapaciteta 700 sjedišta.

U sklopu hotelskog kompleksa nalaze se i teniski tereni na kojim se održavaju međunarodni teniski turniri.

Na godišnjem nivou za sport u budžetu Opštine Ulcinj procentualno se izdvaja 0,52% ili 40.000,00 €. Na teritoriji Opštine Ulcinj trenutno aktivnih sportskih klubova ima 38.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Na osnovu istraživanja potreba mladih u našoj opštini, došli smo do saznanja da mladi u Ulcinju najviše slobodnog vremena provode čitajući knjige, gledajući televiziju, u kafićima, kući, kladionicama, na internetu, dok jedan broj ispitanika svoje slobodno vrijeme provodi u sportskim klubovima.

Mladi su u cilju što kvalitetnijeg provođenja slobodnog vremena istakli potrebu za sljedećim:

- ◆ *Gradski bioskop i pozorište,*
- ◆ *Omladinski kulturni centar,*
- ◆ *Bazeni za sportove u vodi,*
- ◆ *Sportski klubovi - javni i bez plaćanja*
- ◆ *Stimulisanje ženskih sportova,*
- ◆ *Košarkaški tereni,*
- ◆ *Staze za bicikla i pješačke staze,*
- ◆ *Stavljanje u funkciju Gradske biblioteke,*
- ◆ *Čitalački klub,*
- ◆ *Organizovanje opštinskih takmičenja u raznim oblastima,*
- ◆ *Otvaranje većih šoping centara*

Pravni okvir za definisanje aktivnosti

1. Na lokalnom nivou nema odluka koje se direktno bave mladima.

2. Mladih se, međutim, posredno tiču:

- ◆ *Odluka o budžetu (planirana sredstva za mlade);*
- ◆ *Odluka o jednogodišnjem i petogodišnjem planiranju i uređenju prostora (izmjene planske dokumentacije kojom bi se predvidjele kroz GUP i DUP-ove, igrališta, namjene pojedinih poslovnih prostora, prostor za održavanje žurki, koncerata amaterskih bendova itd.);*
- ◆ *Program uređenja gradskog građevinskog zemljišta*

3. Odlukama SO Ulcinj mogu se predvidjeti i načini korišćenja imovine Opštine, recimo zajedničko korišćenje prostorija Mjesnih zajednica, ili, na osnovu Odluke o poslovnim zgradama i prostorijama, da neki od prostora koji su u vlasništvu Opštine pripadne mladima, odnosno da im se dodijeli na duži vremenski period bez nadoknade a za realizaciju njihovih programa.

Krivični zakonik, ("Sl. list RCG", br. 70/2003, 13/2004, 47/2006 i "Sl. list CG", br. 40/2008, 25/2010, 32/2011, 40/2013 i 56/2013.)

8. LJUDSKA PRAVA

“Ujedinjeni narodi koji se ne bi borili za ljudska prava bi bili Ujedinjeni narodi koji se ne bore za sebe” (Kofi Anan, Generalni sekretar UN)

Ljudskim pravima se smatraju ne samo prava garantovana Ustavom i zakonima, već i prava garantovana ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Postoje četiri vrste ljudskih prava.

Prvu grupu čine tzv. lična prava. U ova prava spadaju ona prava koja bi trebala brinuti o tome da čovjek kao takav bude zaštićen od napada svake vrste i da njegovo ljudsko dostojanstvo ostane netaknuto.

Pored ličnih prava, drugu grupu čine politička i civilna, odnosno građanska prava. Ona bi svakom čovjeku trebala garantovati nesmetano učešće u političkom životu u okviru njegove zajednice, bez straha da će zbog toga biti neopravdano kažnjen.

Socijalna i ekonomska prava čine sljedeću grupu. Ova prava, prije svega treba da osiguraju da svaki čovjek bude opskrbljen najmanje osnovnim stvarima da bi, u najmanju ruku, mogao preživjeti.

Takozvana prava treće generacije tek se odnedavno ubrajaju u ljudska prava. S jedne strane ova prava su prava činjenica, koje ukazuju na to da ljudska prava nijesu samo puka institucija, nego da se ona razvijaju i mijenjaju, a sa druge strane kroz ova prava se prepoznaju novi problemi koji ugrožavaju pravo na život svih ljudi, te stoga trebaju naći svoje mjesto u katalogu ljudskih prava.

Kada govorimo o ljudskim pravima, onda treba razmotriti i razliku između tzv. Osnovnih i ljudskih prava. Osnovna prava su prava koja svaka država garantuje svojim građanima i prava koja su sadržana u Ustavima pojedinih država. Po osnovu njih građanin se može obratiti sudu. Ljudska prava su u izvjesnoj mjeri osnovna ideja koja leži iza osnovnih prava.

Do sredine prošlog vijeka u njima se izražavao moralni zahtjev na prava definisana zakonskim propisima pojedine države, dakle, ljudska prava su prirodna prava.

Ljudska prava su univerzalna, neotuđiva i nedjeljiva, međuzavisna i povezana.

Osnovne vrijednosti ljudskih prava su ljudsko dostojanstvo i jednakost, a iz njih proističu sloboda, poštovanje drugih, nediskriminacija, tolerancija, pravda, odgovornost.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore (Ombudsman) je nezavisna i samostalna institucija, čiji je zadatak da štiti i unapređuje ljudska prava i slobode, kada su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem oragana javne vlasti. Pored ove funkcije Zaštitnik ima i daleko širu misiju, a to je stvaranje svijesti o potrebi vladavine prava; o potpunoj i dosljednoj zaštiti sloboda i prava građana i, uopšte, stvaranja pravne sigurnosti građana; zakonitog i nepristrasnog rada svih državnih organa, pred kojima građani ostvaruju svoja prava, slobode, obaveze i pravne interese.

Informisanje o ljudskim pravima (akcenat na ljudska prava mladih 15 – 29 godina) u našoj opštini se odvija putem formalnog i neformalnog obrazovanja. Dok na evidenciji Suda nema predmeta koji tretiraju kršenje ljudskih prava mladih.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Na sprovedenom istraživanju mladi ljudi u Ulcinju su izjavili da su vrlo malo informisani o ljudskim pravima i institucijama koje se bave ljudskim pravima, sankcijama koje su propisane za prekršioce ljudskih prava, da treba uspostaviti institucionalne mehanizme za zaštitu ljudskih prava.

Istraživanjem smo došli do saznanja da su određenim grupama uskraćena neka prava i to:

mlade žene

- ◆ Pravo na zapošljavanje - nejednako s muškarcima,
- ◆ Mladim samohranim majkama su uskraćena prava, posebno pravo na ostvarivanje alimentacije
- ◆ Diskriminacija i zlostavljanje na poslu,
- ◆ Ne favorizuju se u političkom životu,
- ◆ U našem i dalje izrazito tradicionalnom društvu, mlade žene su po pravilu diskriminisane, i u njihovo ime odlučuju očevi, porodice; dok su mlade emancipovane žene diskriminisane zbog svoje potrebe da se otrgnu od ove tradicije.

mladi romske i egipćanske populacije

- ◆ Diskriminisanje pri zapošljavanju,
- ◆ Teže se primaju u školama,
- ◆ Ne uključuju se u institucionalni život zajednice,
- ◆ Postoji izražena diskriminacija i isključenost ove grupe. Ona se u skladu sa svojom tradicijom generalno i sama drži povučeno, ali u većini slučajeva su pripadnici opšte populacije ti koji ih u svakoj prilici diskriminišu zbog svoje nacionalne pripadnosti.

mladi sa smetnjama u razvoju

- ◆ Ne pridaje im se potrebna pažnja i briga (od strane lokalne zajednice),
- ◆ Nedostaju "rampe" koje olakšavaju kretanje osoba na kolicima,
- ◆ Nedovoljno se integrišu u obrazovnom sistemu,
- ◆ Nedovoljno su uključeni u život zajednice
- ◆ Diskriminirani su i od svojih porodica (drže ih zatvorenim od javnosti)
- ◆ Ne postoje institucije za mlade sa problemima mentalnog zdravlja.

mladi ruralnih sredina

- ◆ Oni se smatraju neobrazovanim i neinformisanim,
- ◆ Imaju nejednak tretman pri zapošljavanju (u odnosu na mlade iz grada),
- ◆ Nedostaju im kulturni i sportski sadržaji,
- ◆ Nemaju organizovan prevoz za izlazak u grad (autobuske linije),
- ◆ Postoje stereotipi kao da mladima sa sela nije mjesto u gradu.

mladi čije su porodice korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice

- ◆ Socijalna "pomoć" je veoma mala i nedovoljna za društveno uključivanje
- ◆ Težak finansijski položaj ne omogućava im podjednaku emancipaciju kao i njihovi vršnjaci
- ◆ Generalno postoji saglasnost u društvu da se siromašnim porodicama pomaže, u bilo kojem obliku, ali je pitanje koliko to u suštini utiče na poboljšanje statusa ovih osoba, koje su diskriminirane u startu.

U suštini prava mladih se povređuju tako što se uglavnom pravi diskriminacija po nekom osnovu (npr. poznanstva nekog a drugog ne, u zavisnosti od njihove sredine, položaja njihovih roditelja, materijalne situacije itd...).

Pravni okvir za definisanje aktivnosti

Zakon o zabrani diskriminacije "Službeni list Crne Gore, broj 46/2010" od 06.8.2010. god.

I. OSNOVNE ODREDBE**Zabrana diskriminacije****Član 2.**

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu.

Član 17.

Diskriminacijom se smatra svako pravljenje razlike, nejednako postupanje ili dovođenje u nejednak položaj lica ili grupe lica po osnovu vjere ili uvjerenja, pripadanja ili nepripadanja nekoj vjerskoj zajednici.

Član 34.

Novčanom kaznom od dvjestostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u

Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice ili preduzetnik, ako:

- 1) odbije pružanje javnih usluga, uslovi pružanje usluga uslovima koji se ne traže od
- 2) drugih lica ili grupe lica ili namjerno kasni ili odlaže pružanje usluga, iako su lice ili grupa lica zatražili i ispunili uslove za pravovremeno pružanje usluga prije drugih lica (član 11 stav 1 tac. 2, 3 i 4);
- 3) onemogućiti, ograničiti ili otežati korišćenje prilaza objektima i površinama u javnoj upotrebi licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom (član 18 stav 2);
- 4) podnese tužbu bez pisanog pristanka diskriminisanog lica ili grupe lica (član 30 stav 2);
- 5) ne vodi posebnu evidenciju o svim slučajevima prijavljene diskriminacije ili podatke iz evidencije blagovremeno ne dostavi Zaštitniku/ci (član 33 stav 1);
- 6) ne vodi posebnu evidenciju o podnijetim tužbama u vezi sa diskriminacijom ili podatke iz evidencije blagovremeno ne dostavi Zaštitniku/ci (član 33 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog clana kazniće se i odgovorno lice u organu ili pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom u visini dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.

Zakon o rodnoj ravnopravnosti ("Službeni list Republike Crne Gore, broj 46/2007" od 31.7.2007. god.)

9. UČEŠĆE MLADIH

Pod učešćem mladih u društvu se podrazumijeva širok spektar djelovanja mladih u svim sferama života u cilju razvoja kako same individue, tako i cjelokupnog društva. *Mladi (između 15 i 29 godina) čine 21,35% od ukupnog broja stanovnika Ulcinja.*⁵

Dakle, mladi bi, trebalo da predstavljaju ako ne najznačajniju, onda jednu od osnovnih poluga u kreiranju ukupne društvene realnosti. Pred mladim ljudima, koji pokušavaju da dovedu do nekih promjena u društvu stoji mnogo prepreka. Tu su i predrasude starijih koji mlade smatraju manje odgovornim, ne zainteresovanim ili ne dovoljno iskusnim. Ova činjenica se slaže sa predrasudama koje mladi imaju prema starijima. Mladi vjeruju da stariji nemaju razumijevanja za njihove potrebe i da ne shvataju ozbiljno njihove probleme, kao i da ne uvažavaju njihovo mišljenje, te zbog toga stižu negativne stavove prema aktivnom učešću u društvu i izgradnji tog društva. Lokalna samouprava, koja je najbliža mladim ljudima, ima vrlo važnu ulogu u učešću mladih. Na taj se način mladima omogućuje ne samo upoznavanje i učenje o demokratiji i građanskim pravima i obavezama, nego i daje prilika da ih primjenjuju u praksi. Međutim, učešće mladih ne svodi se samo na vaspitanje aktivnih građana ili izgradnju demokratije za budućnost.

Da bi učešće za mlade ljude imalo smisla, bitno je da oni mogu uticati na odluke i aktivnosti još dok su mladi, a ne tek u starijoj dobi. Kad lokalna samouprava podupire učešće mladih, ona takođe pridonosi socijalnoj integraciji mladih, pomažući im da se nose i sa izazovima i pritiscima mladosti te s ostalim izazovima modernog društva u kome dominiraju anonimnost i individualizam. Međutim, da bi učešće mladih u lokalnom životu bilo trajno i značajno, nije dovoljno restrukturisati i razvijati političke i administrativne sisteme. Svaka politika ili akcija kojoj je svrha promocija učešća mladih mora osigurati kulturalno okruženje u kojem se poštuju mladi ljudi, njihove različite potrebe, težnje i okolnosti. Takođe mora sadržavati i neke elemente zabave i uživanja.

Lokalna samouprava obuhvata i pravo građana sa područja određene opštine i organa lokalne samouprave, da u granicama utvrđenim zakonom, uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima na osnovu sopstvene odgovornosti. Opštine su obavezne da stvaraju uslove, podstiču i pomažu učešće stanovništva u ostvarivanju lokalne samouprave putem različitih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju o poslovima od zajedničkog interesa u cilju zadovoljavanja kulturnih, sportskih, obrazovnih, zdravstvenih, informativnih potreba, potreba iz oblasti zapošljavanja i drugih.

Na lokalnom nivou mogu, posredstvom nevladinih organizacija i angažmana u njima, da uzmu učešće u kreiranju i realizaciji inovativnih projekata i aktivnosti, u saradnji sa organima lokalne samouprave i uz njihovu finansijsku podršku.

Skupština Opštine Ulcinj je u svoj Poslovnik Članom 81–a omogućila učestvovanje predstavnika građana, time je neposredno i mladima data prilika učestvovanja u radu Skupštine.

Mladi se mogu uključiti u javni život i kroz forume mladih političkih partija. Biračko pravo se ostvaruje sa navršenih osamnaest godina. Mladi učešće u političkim partijama sprovode preko smjernica i odluka organa, uključuju se preko programa na osnovu kojih se nude perspektive mladim ljudima.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Istraživanjem potreba mladih, došli smo do podatka da su najčešće aktivnosti u kojima mladi učestvuju sljedeće:

- ✦ *Kulturno - umjetničke aktivnosti*
- ✦ *Prezentacije, info sesije, okrugli stolovi,*
- ✦ *Manifestacije koje organizuje TO Ulcinj*
- ✦ *U aktivnostima nevladinih organizacija*
- ✦ *Akcije očuvanja životne sredine i sportski događaji*

Mladi u Ulcinju su kao prepreke za aktivno učešće prepoznali:

- ✦ *Nedostatak informacija o lokalnim dešavanjima (lokalni mediji slabo informišu mlade)*
- ✦ *Nema atraktivnih događaja za mlade, tako da nema ni interesovanja*
- ✦ *Politizacija javnih aktivnosti predstavlja prepreku za učešće mladih*
- ✦ *Neblagovremeno informisanje (loš marketing)*
- ✦ *Finansijski razlozi (prevoz od ruralnih područja je dodatno opterećenje)*

⁵ MONSTAT – Zavod za statistiku, Popis 2011, Podgorica

Pravni okvir za definisanje aktivnosti:

U procesu usklađivanja zakonodavstva Crne Gore sa zakonodavstvom Evropske unije prepoznate su rezolucije i preporuke koje su relevantne za oblast mladih. U skladu sa tim, iz oblasti učešća značajne su dvije rezolucije Savjeta Evropske unije koje će biti usklađene sa zakonom o mladima: Rezolucija o zajedničkim ciljevima za učešće i informisanje mladih (25. novembra 2003.) i Rezolucija o socijalnoj uključenosti mladih (14. decembar 2000).

Zakon o medijima ("Sl. list RCG", br. 51/02, 62/02)

Član 3.

Država obezbjeđuje dio finansijskih sredstava za ostvarivanje Ustavom i zakonom zajemčenih prava građana na informisanje, bez diskriminacije, po osnovu programskih sadržaja koji su značajni za:

- ✦ *razvoj nauke i obrazovanja;*
- ✦ *razvoj kulture;*
- ✦ *informisanje osoba oštećenog sluha i vida.*

Radi ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana, Država obezbjeđuje dio finansijskih sredstava za programske sadržaje na albanskom i jezicima drugih nacionalnih i etničkih grupa.

Obim neophodnih finansijskih sredstava iz ovog člana utvrđuje se budžetom Republike, a način i uslovi raspodjele propisuju se aktom republičkog organa uprave nadležnog za poslove informisanja (u daljem tekstu: nadležni republički organ).

Zakon o volonterskom radu, ("Sl. list Crne Gore", br. 26/10 od 07.05.2010)

Član 5.

Organizator volonterskog rada može biti: državni organ, organ državne uprave, lokalne samouprave, ustanova iz oblasti socijalne i dječje zaštite, zdravstvene zaštite, kulture, sporta, vjerska zajednica, domaća i međunarodna nevladina organizacija registrovana u Crnoj Gori, kao i druga domaća i strana pravna lica čiji osnovni cilj nije sticanje ili raspodjela dobiti, u skladu sa ovim zakonom i preuzetim međunarodnim obavezama.

Statut Opštine Ulcinj (Statut je objavljen u "Službenom listu CG - opštinski propisi", br. 5/2007, 9/2009 i 16/2011.)

VIII. Učešće građana u ostvarivanju lokalne samouprave

Član 144.

Građani imaju pravo da pokrenu inicijativu pred nadležnim organima radi razmatranja odlučivanja o određenim pitanjima od interesa za lokalno stanovništvo, a naročito o:

- ✦ *izgradnji komunalnih i infrastrukturnih objekata;*
- ✦ *izgradnji, rekonstrukciji i popravkama lokalnih puteva;*
- ✦ *pružanju i kvalitetu komunalnih usluga;*
- ✦ *utvrđivanju linija u gradskom i prigradskom saobraćaju;*
- ✦ *razvoju sporta, kulture i umjetnosti;*
- ✦ *izgradnji, proširivanju i uređenju groblja;*
- ✦ *utvrđivanju dužine radnog vremena u ugostiteljskim objektima,*
- ✦ *zaštiti spomenika i spomen obilježja;*
- ✦ *zaštiti od buke.*

10. INFORMISANOST I MOBILNOST

Pravo mladih na pristup informacijama o temama koje ih se tiču sve više stiče priznanje u zvaničnim evropskim i međunarodnim dokumentima, a ne samo u kontekstu lokalnog i regionalnog života.

Informisanje je često od ključnog značaja za participaciju u aktivnostima i životu zajednice, ili da bi imali koristi od službi i pogodnosti njima namijenjenih, mladi moraju da znaju o njima.

Učestvovanje u aktivnostima i projektima koji ih interesuju i koje sami organizuju često predstavlja korak u procesu kojim se podstiče njihov dublji angažman u zajednici, uključujući i njen politički život.

Lokalne vlasti i drugi relevantni subjekti treba da podstiču i pomažu stvaranje odgovarajućih informativnih službi za mlade, između ostalog, kroz postojeće strukture kao što su škole, omladinski servisi i biblioteke. Potrebno je preduzeti posebne mjere kako bi se zadovoljile informativne potrebe kategorija mladih koji imaju poteškoća sa dostupnošću informacija - jezičke barijere, nedostupnost interneta itd. (Evropska povelja o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu).

Mladima je potrebno da budu kvalitetno informisani o svojim pravima i mogućnostima, kao i o programima i uslugama koje im se nude. Tu se, prije svega misli na nastavne i vannastavne aktivnosti, posebne i dopunske vidove obrazovanja, neformalno obrazovanje, učešće u pojedinim projektima, stipendiranje, zapošljavanje i napredovanje u karijeri, socijalno, zdravstveno i dopunsko osiguranje, pravnu zaštitu, stanovanje, volonterski rad, sportske i kulturne aktivnosti, mobilnost, omladinski turizam itd.

Lokalni mediji kroz svakodnevno, redovno informisanje građana, pružaju i informacije koje se, prije svega, tiču života i rada mladih u našoj Opštini. Program se emituje na dva jezika: albanskom i crnogorskom. Mladi u ruralnim sredinama imaju mogućnost da prate program Radio Ulcinja, jer je 'pokrivenost' radijskim signalom vrlo dobra na području 90% Opštine. Ipak postoje određeni problemi sa kojima se lokalni mediji suočavaju kada je u pitanju program za mlade, prevashodno nedostatak novinarskog kadra. Zatim, nema mladih uključenih u kreiranje i realizaciju programa, kako među stalno zaposlenim, tako ni volontera ili honorarnih saradnika. Radio Ulcinj je potpuno otvoren za saradnju sa mladima ustupanjem programskih termina i praćenjem svih značajnih aktivnosti i problema koja su u žiži interesovanja te populacije.

Mobilnost je pokretljivost, odnosno mogućnost izbora pojedinca, grupa ili socijalnih slojeva u smislu mjesta boravka, izbora profesije ili dostupnosti resursa. Mobilnost obezbjeđuje otvorenost u komunikaciji sa drugim društvima i kulturama, što uključuje poznavanje, tolerisanje i poštovanje međusobnih različitosti. Pojam mobilnosti mladih podrazumijeva obrazovnu, kulturnu i turističku pokretljivost, kao i međunarodnu saradnju i razmjenu.

Obrazovna mobilnost podrazumijeva kretanje studenata i predavača iz jedne institucije u drugu, često izvan granica sopstvene zemlje, kako bi se steklo neophodno dato obrazovanje ili praksa. Mladi iz Ulcinja najčešće odlaze u Podgoricu, Skadar, Tiranu, Prištini, ... da studiraju, i tačan broj studenata koji odlaze se ne zna, niti broj mladih koji, nakon završetka studija ostaju da žive i rade u mjestima studiranja i van njih.

Kulturna mobilnost je izrazito nepovoljna i kulturni sadržaji su uglavnom privilegija mladih iz urbanih sredina. Mladi, koji žive u seoskim područjima, nemaju priliku da vide mnoge kulturne manifestacije. Istovremeno, usljed nepovoljne materijalne situacije, ovi mladi nisu u prilici da otputuju do gradova u kojima ima kulturnih dešavanja.

Turistička mobilnost mladih u zemlji, i pored strateškog opredjeljenja Crne Gore da turizam postane osnovna privredna grana razvoja, nije na zavidnom nivou. Turistička Organizacija Ulcinj je u vijek nastojala da u svoj rad uključi i mlade ljude koji bi doprinijeli afirmisanju i razvijanju TO kao institucije koja se nedavno formirala. Turistička Organizacija Ulcinj zapošljava 3 osobe koje imaju manje od 29 godina, i koje imaju važnu funkciju u radu TO. Tokom sezona zapošljava 20 mladih radnika. Iz ovoga možemo zaključiti da je Turistička Organizacija Ulcinj institucija koja uvijek ide ka tome da u svojoj službi ima mlade ljude koji su puni elana i želje za radom.

Kada su programi koji se tiču kulturne i obrazovne mobilnosti u pitanju, TO UL do sada nije razvila ni jedan, ali će u skorijoj budućnosti organizovati ili neke seminare ili sastanke koje se tiču obrazovanja i omogućavanja mladih ljudi da se uključe u rad javnih rasprava, donošenja nekih važnih odluka itd., a sve u saradnji sa lokalnom samoupravom.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

U anketi koja je sprovedena za potreba Lokalnog akcionog plana za mlade iz oblasti informisanosti i mobilnosti mladi su naveli sledeće nedostatke i sugestije:

INFORMISANJE

- ◆ Nedostatak omladinskih časopisa,
- ◆ Nedostaju emisija za mlade u lokalnim medijima,
- ◆ Više lokalnih medija
- ◆ Obezbjediti besplatan internet (Wi-Fi) u gradu
- ◆ Ruralna područja pokriti sa fiksnom telefonijom i internetom
- ◆ Otvoriti kancelariju za mlade u Opštini
- ◆ Osnovati info-centar za mlade

MOBILNOST

- ◆ Organizovati i podržati ekskurzije mladih iz Ulcinja, kako bi se upoznali sa njihovim vršnjacima i kulturom iz drugih sredina
- ◆ Opština da podrži studijska putovanja mladih,
- ◆ Lokalna zajednica da obezbjedi više stipendija za studente,
- ◆ Treba organizovati tribine za maturante, koje će mladima pokazati i razne mogućnosti za studiranje kako u zemlji i regionu tako i u zemljama svijeta.
- ◆ Stimulisati turistička putovanja mladih,
- ◆ Organizovanje škola u prirodi, planinarskih ekskurzija i slično.

Pravni okvir za definisanje aktivnosti:**INFORMISANOST**

Zakon o medijima ("Sl. list RCG", br. 51/02, 62/02)

Zakon o lokalnoj samoupravi ("Sl. list RCG", br. 42/03, 28/04, 75/05, 13/06, "Sl. list Crne Gore", br. 88/09, 03/10 i 38/12)

MOBILNOST

Programi mobilnosti za studente/istraživače/nastavno osoblje

Zakon o turizmu "Službeni list Crne Gore, broj 61/2010

11. PETOGODIŠNJA STRATEGIJA

Ciljevi i podciljevi	Indikatori
Oblast: Informisanost i mobilnost mladih Cilj: Mladi Ulcinja su upoznati sa mogućnostima na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou Podciljevi: 1. Iniciranje otvaranja servisa za informisanje mladih 2. Povećan broj emisija u lokalnim medijima koje se tiču mladih ljudi 3. Povećanje mobilnosti kod mladih Ulcinja	Objedinjene informacije o programima koji se tiču kulturne, obrazovne i turističke mobilnosti namijenjeni mladim ljudima ili organizovanje događaja. Formirano tijelo od strane lokalne uprave za pitanja mladih i informisanosti mladih u Ulcinju Broj zajedničkih projekata, akcija, aktivnosti. Kontinuiran rad Info centra (mjesto koje će objedinjavati informacije za mlade u vidu brošura, plakata, o raznim tema) Radio emisija koja će se baviti aktuelnim pitanjima mladih Web sajt za mlade Vidljive informacije o broju upita adresiranih institucijama i organizacijama od strane mladih ljudi Vidljiviji godišnji izvještaji institucija i organizacija koje se bave pitanjima mladih ljudi Broj mladih koji je uključen u kreiranje i sprovođenje programa za mlade u javnom životu grada Potpisivanje Ugovora medija i obrazovnih institucija sa medijima
Oblast: Učešće mladih u životu društva Cilj: Mladi Ulcinja aktivno učestvuju u aktivnostima lokalne zajednice koje ih se tiču Podciljevi: 1. Povećanje motivacije kod mladih za uključivanje u događaje u zajednici 2. Kreiranje mehanizama i prostora adekvatnih za učešće mladih	Broj koordinisanih volonterskih grupa Broj mladih ljudi koji se uključuju i kreiraju volonterske akcije Broj inicijativa pokrenutih od strane volontera Ušteda budžeta ostvarena volonterskim angažmanom mladih ljudi Procjena kompetencija mladih ljudi stečenih volonterskim angažmanom Broj organizovanih događaja Broj mladih ljudi koji su uzeli učešće u organizovanju i realizaciji događaja Kvalitet i uspješnost postignuća mladih tokom takmičenja i festivala Broj organizovanih obrazovnih programa Broj mladih ljudi zainteresovanih za ponuđene programe Kompetencije mladih ljudi stečene tokom obuka
Oblast: Slobodno vrijeme mladih Cilj: Zajednica zajedno sa mladima pruža kvalitetan sadržaj za provođenje slobodnog vremena Podciljevi: 1. Obezbjediavanje uslova za sprovođenje sportskih i kulturnih dešavanja 2. Povećanje učešća mladih u kreiranju sadržaja za slobodne aktivnosti i kulturnih sadržaja 3. Povećan nivo neformalne edukacije i socijalizacije mladih	Programi se sprovode sa mladima u okviru planiranih aktivnosti, angažovani profesionalni omladinski radnici i druga stručna lica (muzika, gluma...) Redovno se održavaju kreativne radionice u prostorijama namjenjenim mladima (omladinski klubovi, druge prostorije) Minimum 1, a poželjno 2 (ljeto-zima) godišnja festivala mladih na kojima se mladi predstavljaju muzički, scenski, itd. Otvoren 1 dostupan gradski omladinski klub u kojima imaju pravo da učestvuju NVO, institucije, omladinske grupe... Organizovanje razmjena (na regionalnom i evropskom nivou) sportskih klubova, održavanje i učestvovanje na seminarima o sportu u cilju osavremenjivanja pristupa rada

	Članstvo u amaterskim klubovima učiniti besplatnim za mlade i dobro ih promovisati u institucijama (škole itd.) i medijima
Oblast: Porodica i mladi Cilj: Porodica, kao osnovna jedinica funkcionisanja društva, i mladi ljudi u Ulcinju imaju adekvatne mehanizme podrške za prevazilaženje faktora koji utiču na disfunkcionalnost porodice Podciljevi: 1. Povećanje nivoa svijesti mladih o značaju planiranja porodice s posebnim akcentom na podršku samohranim mladim roditeljima 2. Smanjivanje stepena nasilja i diskriminacije u porodici i povećanje odgovornosti članova porodice 3. Jačanje kapaciteta institucija za pružanje podrške porodicama u Ulcinju	U brigu o porodici u Ulcinju uključeni predstavnici svih relevantnih struktura, institucija, organizacija i nevladinog sektora koji se bave ovom problematikom Broj edukacija Usvojene vještine i znanja Baza podataka, sa svim relevantnim informacijama, dostupna i upotrebljiva za kreiranje operativnih planova Postojanje opreme i kadra za realizaciju ovih centara Broj korisnika savjetovališta Broj ostvarenih prava porodice na zaštitu i savjetovanje Broj korisnika savjetovališta Broj uključenih roditelja Participativnost članova
Oblast: Ljudska prava i mladi Cilj: Svi mladi ljudi Ulcinja, pripadnici manjinskih i većinskih grupa, integrisani u socio-društvenom životu grada Podciljevi: 1. Povećanje informisanosti mladih o njihovim pravima 2. Povećanje aktivnog učešća mladih ljudi na polju zaštite i unapređenja ljudskih prava i sloboda 3. Promocija različitosti i smanjenje predrasuda među mladim ljudima Ulcinja	Obezbjeđen prostor i uslovi za rad kancelarije za mlade Definisani ciljevi i aktivnosti rada kancelarije Uspostavljena komunikacija kancelarije sa relevantnim lokalnim i nacionalnim institucijama Tiraž kreiranog promotivnog materijala Sadržaj obuhvaćen publikacijama Broj mladih informisanih na ovaj način Broj realizovanih radionica Broj mladih uključenih u radionice Broj inicijativa nastalih nakon obuka Broj realizovanih posjeta drugim kancelarijama Broj uspostavljenih partnerstava Broj mladih ljudi uključenih u rad mreže vršnjačkih edukatora Broj nastavnika uključenih u inicijativu Broj realizovanih aktivnosti vršnjačke mreže Broj učenika obuhvaćenih radom mreže
Oblast: Zdravlje i mladi Cilj: Uspostavljanje novih i obezbjeđivanje veće pristupačnosti postojećim zdravstvenim uslugama orijentisanim ka mladima, sa posebnim akcentom na mlade u riziku Podciljevi: 1. Povećanje nivoa svijesti mladih o zdravim stilovima života 2. Povećanje nivoa informisanosti mladih o bolestima zavisnosti 3. Povećanje nivoa svijesti mladih ljudi o značaju planiranja porodice i odgovornom roditeljstvu 4. Poboljšanje dostupnosti zdravstvenog sistema mladima	Funkcionalan i pravovremen rad savjeta za mlade u sklopu Doma zdravlja Organizovanje kampanje za podizanje svijesti o faktorima rizika u lokalnoj zajednici na godišnjem nivou. Održana najmanje 4 nastavna časa u toku jedne školske godine školskim ustanovama na teritoriji opštine Ulcinj Održana najmanje 2 seminara u toku jedne kalendarske godine namijenjena svim interesnim grupama u lokalnoj zajednici uz angažovanje relevantnih stručnjaka iz oblasti medicine Unapređenje sprovođenja postojećih odredbi Sprovođenje obuke nenasilne komunikacije za mlade školskog uzrasta Mladi ljudi Ulcinja informisani o faktorima rizika Mladi svjesni važnosti odnosa baziranih na vrijednostima

Oblast: Kultura i mladi Cilj: Obezbjedeći uslovi za kvalitetan kulturni sadržaj za mlade i sa mladima Podciljevi: 1. Institucionalna podrška mladima sa idejom iz oblasti kulture 2. Povećanje informisanosti o kulturnim dešavanjima 3. Promovisanje mladih talenata Ulcinja	Broj istraživanja i izvještaja potreba i interesovanja mladih Obezbjeden prostor koji se koristi za organizovanje različitih aktivnosti Broj mladih koji koristi prostor Broj i kvalitet organizovanih događaja i konkursa Broj mladih koji se prijavljuju na konkurse Broj i kvalitet organizovanih radionica Broj mladih koji učestvuju u radionicama Broj postavljenih info table Broj mladih koji se informišu Broj i kvalitet postavljenih informacija Broj posjeta kulturnim sadržajima Broj organizovanih takmičenja Afirmacija mladih talenata Obezbjedena podrška mladima za dalje bavljenje rekreativnim i kulturnim aktivnostima
Oblast: Obrazovanje i mladi Cilj: Obrazovne institucije u opštini Ulcinj efikasno prepoznaju i odgovaraju na potrebe mladih, pri tom sarađujući sa važnim institucijama Podciljevi: 1. Povećanje prisutnosti oblika neformalnog obrazovanja 2. Volontiranje i stažiranje po ustanovama radi upoznavanja radne atmosfere i poslovnih obaveza 3. Povećanje svijesti o potrebama za stručnim zanimanjima 4. Stvaranje uslova za veće uključivanje mladih marginalizovanih grupa u redovni obrazovni sistem	Broj realizovanih projekata Broj aktivnih učenika u projektima Ostvarenost neformalnog obrazovanja Povećan nivo inicijativnosti i uključenosti učenika u društveni život Veća tolerancija i razumijevanje Veći stepen volonterskog učešća mladih Veća stručna spremnost mladih i konkurentnost na tržištu rada Mladi ljudi marginalizovanih grupa integrisani u društvo
Oblast: Zapošljavanje mladih Cilj: Sistem zapošljavanja u opštini Ulcinj pruža mogućnosti mladim ljudima da budu konkurentni na tržištu rada Podciljevi: 1. Povećati informisanost mladih ljudi o mogućnostima prekvalifikacije i dokvalifikacije 2. Usklađivanje i povezivanje ponude i potražnje kod kratkoročnih i sezonskih poslova 3. Povećanje informisanosti, motivisanosti i podrške mladim preduzetnicima, ali i upoznavanje preduzetnika o poreskim i pravnim olakšicama zaposlenja određene kategorije lica	Broj osmišljenih programa kao i održanih sastanaka na nivou škola i ZZZ sa temom podsticanja preduzetništva kod mladih. Broj promotivnih aktivnosti sa temom značaj zapošljavanja mladih, Stepen motivisanosti mladih provjeriti kroz ankete, Broj novih programa kao i organizacija mladih, Broj posjećenih sajмова i berzi rada u odnosu na broj organizovanih. Povećan broj škola koje su intezivirale i osavremenile programe profesionalne orijentacije na teritoriji Ulcinja Veći broj učenika koji su uključeni u programe u odnosu na protekli period, Formirana baza podataka radno sposobnih mladih ljudi, Povećan broj održanih kontakata kroz sastanke, diskusije ili okrugle stolove sa temom zapošljavanje mladih, Saradnja institucija i organizacija na polju povećanja zapošljivosti mladih, Analiza potreba kadrova u lokalnim institucijama od značaja

12. AKCIONI PLAN 2015-2016.OBRAZOVANJE I MLADI

Cilj: Obrazovne institucije u opštini Ulcinj efikasno prepoznaju i odgovaraju na potrebe mladih, pri tom sarađujući sa važnim institucijama

Podciljevi:	1. Povećanje prisutnosti oblika neformalnog obrazovanja 2. Volontiranje i stažiranje po ustanovama radi upoznavanja radne atmosfere i poslovnih obaveza 3. Povećanje svijesti o potrebama za stručnim zanimanjima 4. Stvaranje uslova za veće uključivanje mladih marginalizovanih grupa u redovni obrazovni sistem			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	Indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Organizovanje kurseva, seminara, treninga iz raznih oblasti kao dio vannastavnih aktivnosti u školama	Obrazovne institucije, ZZZ, Privatne firme, NVO	Broj organizovanih kurseva i seminara za mlade; Broj mladih zainteresovanih da se uključe u razne seminare i treninge	2015-2016 (od usvajanja na Skupstini)	800 €
Bolja informisanost o već postojećim kursovima	Obrazovne institucije, Privatne organizacije, TO, NGO, Mediji	Broj postavljenih info tabli na vidnim mjestima za mlade; Stepen ažuriranja informacija za mlade putem FB, twitter, medija; Broj mladih koji su informisani putem raznih društvenih mreža i medija	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	200 €
Bolja informisanost o mogućnostima razmjene i ljetnjih škola van zemlje.	Obrazovne institucije, Privatne organizacije, TO, NGO, Mediji	Broj postavljenih info tabli u vidnim mjestima za mlade; Stepen ažuriranja informacija za mlade putem FB, twitter, medija; Broj mladih koji su informisani putem raznih društvenih mreža i medija	II – VII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	200 €
Podcilj 2:				
Uspostavljanje saradnje između ZZZ, škola i institucija i raznih organizacija o mogućnostima volontiranja i stažiranja	ZZZ, Obrazovne institucije, NVO, Privatne organizacije	Broj institucija spremnih da kreiraju prostore unutar svojih organizacija za angažovanje volontera; Broj mladih zainteresovanih za volonterstvo; Broj mladih stažista	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	

Motivisanje i upoznavanje mladih sa koristima i mogućnostima koje im taj program nudi	ZZZ, Obrazovne institucije, Mediji, TO, NVO	Broj organizovanih sastanaka i obuka za volonterizam; Broj mladih zainteresovanih za volonterstvo	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	600 €
Formiranje i ažuriranje baze podataka volontera	Info centar, NGO, ZZZ	Formirana baza podataka koja se redovno ažurira	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	
Unijeti ZZZ-u u opisu posla povezivanje volontera sa mogućim radnim mjestima	ZZZ NVO	ZZZ prati potražnju i uspješno povezuje volotere i moguća radna mjesta za volontiranje preko baze podataka; Izvještaji ZZZ o broju volontera koji su osvarili kontakt i koji volontiraju u raznim organizacijama i institucijama	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	
Podcilj 3:				
Upoznavanje mladih sa koristima koje stručni smjerovi nude	Obrazovne institucije, ZZZ, NVO	Broj mladih koji prisustvuju info sesijama organizovanim od strane obrazovnih institucija za programe i stručne smjerove; Broj mladih koji upisuju stručne smjerove	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	300 €
Periodično istraživanje tržišta rada za stručna zanimanja	ZZZ, NVO	Broj istraživanja na godišnjem nivou	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	600 €
Iniciranje programa saradnje stručne škole sa privrednim društvom (kompanije i firme) gdje bi učenici stvarno mogli da nauče praksu	Obrazovne institucije, ZZZ, Privredna društva NVO	Potpisani MOS između obrazovnih institucija i kompanija gdje bi se realizovala praksa učenika; Izvještaji o praktičnom usavršavanju učesnika	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	
Izrada detaljnog plana i programa praktičnog rada učenika srednjih stručnih škola	Obrazovne institucije u saradnji sa pružaocima ovog servisa (preduzetnicima)	Broj i kvalitet izrađenih planova i programa za praktično osposobljavanje učenika	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	

Praćenje i monitoring procesa rada kroz vođenje portfolija za svakog učenika koji odrađuje praktični rad	Obrazovne institucije u saradnji sa pružaocima ovog servisa (preduzetnicima) NVO	Kvalitet realizovane prakse Indikatori iz portfolija učenika	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	
Osposobljavanje prostorija unutar Srednje mješovite škole za obavljanje prakse (kafiterija, organizovanje kateringa, itd)	Ministarstvo prosvjete, Obrazovne institucije, Lokalna samouprava	Izveštaj o korišćenju prostorija za izvođenje prakse tokom nastave; Izveštaj sa evaluacija učenika o kvalitetu i vještinama koje stiču tokom prakse i preporuke za unapređenje	II – XII mjesec (od usvajanja na Skupstini)	10.000 €
Podcilj 4:				
Organizovanje obuka za nastavno osoblje i upravu škole na temu inkluzivno obrazovanje i smanjenje predrasuda	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, NVO,	Broj obuka organizovano za nastavno osoblje i upravu škole; Izveštaj trenera sa obuka; Broj mladih ljudi pripadnika marginalizovanih grupa koji su podsticani da pohađaju nastavu	Jednom godišnje	500 €
Organizovanje radionica za srednjoškolce na temu prihvatanja različitosti, ljudska prava i borbe protiv svih oblika diskriminacije	Škole, Profesori, NVO,	Broj i kvalitet organizovanih radionica; Izveštaj facilitatora radionica; Izveštaj sa evaluacije učesnika radionica	Kontinuirano	500 €
Uvođenje inkluzivnog obrazovanja u srednjim školama, prilagođavanje prilaza školama, prilagođavanje nastavnog programa koji promoviše prihvatanje, različitost i promovisanje interkulturalnosti.	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, NVO	Evaluacija koristeći Indeks za inkluziju kao metod istraživanja inkluzivnosti škole; Broj izrađenih IROP-a; Broj i kvalitet prilagođenih programa	Kontinuirano	1000 €

ZAPOSŁJAVANJE I MLADI

Cilj: Sistem zapošljavanje u opštini Ulcinj pruža mogućnosti mladim ljudima da budu konkurentni na tržištu rada				
Podciljevi:	1. Povećati informisanost mladih ljudi o mogućnostima prekvalifikacije i dokvalifikacije 2. Uskladjivanje i povezivanje ponude i potražnje kod kratkoročnih i sezonskih poslova 3. Povećanje informisanosti, motivisanosti i podrške mladim preduzetnicima, ali i upoznavanje preduzetnika o poreskim i pravnim olakšicama zaposlenja određene kategorije lica			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	Indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Sprovođenje periodičnih istraživanja potreba tržišta rada u Ulcinju	ZZZ NVO	Broj realizovanih istraživanja; Kvalitet dobijenih informacija; Broj mladih ljudi obuhvaćenih istraživanjem	Dva puta godišnje	600 €
Povezivanje institucija i biznis sektora radi obavljanja prakse u okviru programa prekvalifikacije tj. dokvalifikacije	ZZZ, Obrazovne Institucije, Biznis sektor i Organizacije u kojima se obavlja praksa NVO	Broj uspostavljenih ugovora između ZZZ i biznis sektora; Broj realizovanih praksi; Broj mladih ljudi uključenih u programe prekvalifikacije; Broj mladih ljudi zapošljenih nakon odrađene prakse; Smanjenje broja nezaposlenih mladih ljudi	U kontinuitetu	
Redovno ažuriranje oglasne table biroa i online oglasa o ponudama kurseva i poslova (ZZZ + obrazovne institucije)	ZZZ, Obrazovne institucije Mediji NVO	Kvalitet informacija na oglasnoj tabli i online platformama; Broj mladih ljudi koji se redovno informišu putem pomenutih sredstava informisanja	U kontinuitetu	
Uvodjenje novih programa prekvalifikacije za mlade ljude u odnosu na zahtjeve tržišta rada	ZZZ, Biznis sektor NVO	Broj realizovanih programa; Broj polaznika; Smanjenje broja nezaposlenih mladih ljudi	IX – XII mjesec	1000 €
Podcilj 2:				
Uspostavljanje kontinuirane i intenzivne saradnje biroa rada i drugih relevantnih institucija u gradu	ZZZ Biznis sektor Centar za socijalni rad Obrazovne institucije TO	Broj uspostavljenih partnerstava i kvalitet saradnje; Broj inicijativa pokrenutih zajedničkim naporom institucija; Broj mladih ljudi koji su imali benefite saradnje institucija	Kontinuirano	

Informisanje poslodavaca o mogućnostima angazovanja volontera i sezonskih radnika	ZZZ, TO NVO	Broj kontakata ZZZ uspostavljenih sa biznis sektorom; Broj volontera i mladih ljudi na sezonskim poslovima tokom 2015.	2015-2016.	
Podcilj 3:				
Organizovanje obuke za mlade ljude, buduće preduzetnike na temu pisanje biznis planova i apliciranje za poslovni kredit	ZZZ NVO Biznis centar Centar za preduzetništvo Banke	Broj realizovanih obuka; Broj mladih uključenih u obuke; Broj i kvalitet kreiranih biznis planova; Broj pokrenutih inicijativa; Iznos odobrenih kredita mladim preduzetnicima	V – XII mjesec	2000 €
Organizovanje motivacionih događaja za mlade ljude u cilju podsticanja preduzetničkog duha i inovativnosti	ZZZ, NVO Mediji, Obrazovne institucije	Broj organizovanih događaja; Broj mladih uključenih u obuke Broj mladih zainteresovanih za pokretanje sopstvenog biznisa nakon obuke	IV – XII mjesec	1500 €
Informisanje poslodavaca o poreskim i drugim olakšicama zaposlenjem određenih kategorija teže zapošljivih lica	ZZZ, Privredna komora, Biznis udruženja	Povećanje broja zaposlenih mladih iz kategorije teže zapošljivih lica	Kontinuirano	

ZDRAVLJE I MLADI

Cilj: Uspostavljanje novih i obezbjeđivanje veće pristupačnosti postojećim zdravstvenim uslugama orijentisanim ka mladima/ sa posebnim akcentom na mlade u riziku

Podciljevi:	1. Povećanje nivoa svijesti mladih o zdravim stilovima života 2. Povećanje nivoa informisanosti mladih o bolestima zavisnosti 3. Povećanje nivoa svijesti mladih ljudi o značaju planiranja porodice i odgovornom roditeljstvu 4. Poboljšanje dostupnosti zdravstvenog sistema mladima			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Informisanje mladih o zdravim stilovima života putem medija, društvenih mreža, propagandni materijal	Dom zdravlja, Mediji, NVO, Obrazovne institucije	Broj i kvalitet mladih informisani putem medija, društvenih mreža i propagandnog materijala	II – XII mjesec	1500 €

Organizovanje radionica, konferencija, seminara za promovisanje zdravih stilova života	NVO, Obrazovne institucije, Dom zdravlja	Broj organizovanih radionica, konferencija, seminara; Broj mladih učesnika	II – XII mjesec	2000 €
Promocija i unaprijeđenje kvaliteta rada savjetovašta za mlade pri Domu zdravlja	Dom zdravlja, Ministarstvo zdravlja	Broj usluga koje se nude mladim ljudima; Broj mladih ljudi korisnika usluga savjetovašta Kvalitet usluga; Godišnji izvještaj rada savjetovašta	II – XII mjesec	
Podcilj 2:				
Organizovanje prezentacija, radionica, seminara za mlade i roditelje o bolestima zavisnosti	Obrazovne institucije, Dom Zdravlja, Policija, NVO	Broj organizovanih radionica, konferencija, seminara; Broj mladih učesnika	II – XII mjesec	500 €
Izrada propagandnog materijala o bolestima zavisnosti	NVO, Dom zdravlja, Obrazovne institucije	Broj izrađenog i distribuiranog materijala; Broj mladih informisanih putem ovog načina	II – XII mjesec	500 €
Povećanje učešća mladih u regionalnim konferencijama i seminarima koje tretiraju i bave se prevencijom bolesti zavisnosti	NVO, Dom zdravlja, Obrazovne institucije	Broj mladih koji uzimaju učešća; Kvalitet uspostavljenih saradnji sa organizacijama i institucijama u regionu i šire	II – XII mjesec	1000 €
Podcilj 3:				
Organizovanje informisanja mladih o značaju planiranja porodice i odgovornom roditeljstvu (u školama i pri domu zdravlja)	NVO, Dom zdravlja, Obrazovne institucije	Broj info sesija Broj mladih polaznika sesija	II – XII mjesec	700 €
Priprema i distribucija propagandnog materijala	NVO, Dom zdravlja, Obrazovne institucije	Tiraž kreiranog materijala; Broj mladih koji imaju benefite od edukativnog materijala	XII mjesec	500 €

Podcilj 4:				
Formiranje stručne radne grupe za podršku porodici	Dom zdravlja MUP, Centar za socijalni rad, Škole, Mladi, NVO	Formirana multidisciplinarna grupa eksperata; Broj intervencija multidisciplinarnog tima	II – XII mjesec	
Edukacija i obučavanje zdravstvenog kadra za rad sa mladima	Ministarstvo zdravlja, NVO, Dom zdravlja	Broj realizovanih obuka; Nova znanja i vještine stečene tokom obuka	II – XII mjesec	1000 €

PORODICA I MLADI

Cilj: Porodica, kao osnovna jedinica funkcionisanja društva, i mladi ljudi u Ulcinju imaju adekvatne mehanizme podrške za prevazilaženje faktora koji utiču na disfunkcionalnost porodice

Podciljevi:	1. Povećanje nivoa svijesti mladih o značaju planiranja porodice s posebnim akcentom na podršku samohranim mladim roditeljima 2. Smanjivanje stepena nasilja i diskriminacije u porodici i povećanje odgovornosti članova porodice 3. Jačanje kapaciteta institucija za pružanje podrške porodicama u Ulcinju			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	Indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Organizovanje obuka i tribina namjenjenih mladim ljudima vezano za planiranje porodice	Dom zdravlja NVO Opština Ulcinj Centar za socijalni rad	Broj realizovanih obuka; Broj mladih ljudi obuhvaćenih obukama; Znanja i vještine stečene tokom obuka	IX – XII mjesec	300 €
Organizovanje akcija u cilju podrške (materijalne, socijalne, psiholoske) samohranim mladim roditeljima	Centar za socijalni rad NVO Opština Ulcinj Mladi Mediji	Broj realizovanih akcija; Broj mladih roditelja uključenih u akcije; Standard života i integracija u društvo mladih samohranih roditelja	II – X mjesec	500 €
Organizovanje predavanja u školama o polnom i rodnom identitetu, izgradnji odnosa baziranih na zdravim osnovama i ravnopravnosti polova	Obrazovne institucije, NVO, Centar za socijalni rad, Dom zdravlja	Broj realizovanih predavanja; Broj mladih ljudi koji su pohađali predavanja; Smanjenje broja slučajeva nasilja po osnovu pola/roda	II – XII mjesec	700 €

Podcilj 2: Aktivnosti				
Sprovođenje istraživanja koje bi se bavilo procjenom stepena nasilja i diskriminacije u porodici	NVO Centar za socijalni rad MUP	Realizovano istraživanje; Broj ispitanika tokom istraživanja; Kvalitet dobijenih informacija	Maj 2015	600 €
Kreiranje akcionog plana intervencija na nalaze istraživanja	MUP Centar za socijalni rad NVO Obrazovne institucije	Kreiran akcioni plan; Uspostavljena intersektorska saradnja; Realizovane aktivnosti naznačene u akcionom planu	VII – XII mjesec	
Sprovođenje edukativnih programa za mlade na temu diskriminacija i govor mržnje	NVO Obrazovne institucije	Broj realizovanih programa; Broj mladih obuhvaćenih programima; Stepen nasilja i govora mržnje među mladima nakon obuka	IX – XII mjesec	2000 €
Podcilj 3: Aktivnosti				
Organizovanje obuka za profesionalce koji se bave pružanjem podrške porodici u kriznim situacijama	Centar za socijalni rad MUP Dom zdravlja NVO Mediji	Broj i kvalitet realizovanih obuka Broj učesnika obuka; Stečena znanja i vještine za pružanje podrške porodici; Stepen zadovoljstva porodica Ulcinja na rad institucija u dijelu prevencije nasilja i zaštite prava	IX – XII mjesec	1500 €
Povećanje vidljivosti savjetovališta za porodicu u Ulcinju putem oglašavanja, dijeljenja promotivnih flajera, posjeta školama i sl.	Dom zdravlja Opština Ulcinj NVO Mediji Obrazovne institucije	Savjetovalište vidljivije; Broj posjeta savjetovalištu povećan; Kvalitet usluga savjetovališta veći i dostupniji građanima	III – XII mjesec	2000 €
Uspostavljanje bliskije intersektorske komunikacije između institucija koje se bave pružanjem podrške porodici u Ulcinju	MUP Dom zdravlja Opština Ulcinj Centar za socijalni rad NVO Mediji Obrazovne institucije	Potpisani memorandumi o saradnji; Broj zajedničkih intervencija; Kvalitet intervencija ka porodici		

KULTURA I MLADI

Cilj: Obezbijeđeni uslovi za kvalitetan kulturni sadržaj za mlade i sa mladima				
Podciljevi:	1. Institucionalna podrška mladima sa idejom iz oblasti kulture 2. Povećanje informisanosti o kulturnim dešavanjima 3. Promovisanje mladih talenata Ulcinja			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	Indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Istraživanje potreba i interesovanja mladih iz oblasti kulture	Centar za kulturu, NVO	Broj istraživanja i izvještaja potreba i interesovanja mladih	Jednom godišnje	300 €
Stvaranje prostora za realizaciju ideja i interesovanja mladih	Centar za kulturu, Obrazovne institucije	Obezbijeđen prostor koji se koristi za organizovanje različitih aktivnosti Broj mladih koji koristi prostor	II – XII mjesec	3000 €
Stimulisanje mladih da istražuju svoje talente i vještine	Centar za kulturu, Obrazovne institucije	Broj i kvalitet organizovanih događaja i konkursa; Broj mladih koji se prijavljuju na konkurse	Kontinuirano	
Organizovanje radionica za povećanje motivisanosti mladih da se angažuju u kreiranju novih kulturnih sadržaja za mlade	Centar za kulturu, Obrazovne institucije NVO	Broj i kvalitet organizovanih radionica Broj mladih koji učestvuju u radionicama	II – XII mjesec	2500 €
Podcilj 2:				
Postavljanje i ažuriranje info tabli sa informacijama o kulturnim dešavanjima	Lokalna samouprava, Centar za kulturu, Obrazovne institucije	Broj postavljenih info table Broj mladih koji se informišu	II – XII mjesec	500 €
Ažuriranje informacija o dešavanjima za mlade u sklopu webstranice opštine Ulcinj	Lokalna samouprava, Centar za kulturu, Obrazovne institucije	Broj i kvalitet postavljenih informacija Broj posjeta	II – XII mjesec	
Postavljanje informacija za mlade na fb stranicama	Lokalna samouprava, Centar za kulturu, Obrazovne institucije	Broj i kvalitet postavljenih informacija Broj mladih koji se aktivno informišu kroz postavljene sadržaje	II – XII mjesec	
Informisanost mladih preko Info centra	Centar za kulturu, Obrazovne institucije	Broj mladih koji su aktivno uključeni u realizaciju kulturnih sadržaja	II – XII mjesec	

Podcilj 3:				
Organizovanje takmičenja za podsticanje mladih talenta	Centar za kulturu, Obrazovne institucije, NVO	Broj organizovanih takmičenja Afirmacija mladih talenata Obezbjedeana podrška mladima za dalje bavljenje rekreativnim i kulturnim aktivnostima	II – XII mjesec	7500 €

SLOBODNO VRIJEME MLADIH

Cilj: Zajednica zajedno sa mladima pruža kvalitetan sadržaj za provođenje slobodnog vremena				
Podciljevi:	1. Obezbjediivanje uslova za sprovođenje sportskih i kulturnih dešavanja 2. Povećanje učešća mladih u kreiranju sadržaja za slobodne aktivnosti i kulturnih sadržaja 3. Povćan nivo neformalne edukacije i socijalizacije mladih			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Adaptacija prostorija u Centru za kulturu za slobodne aktivnosti, kulturno-umjetničke sadržaje i podršku inicijativama mladih ljudi	Lokalna samouprava, Sektor za sport i kulturu	Adaptiran prostor unutar prostorija Centra za kulturu; Broj aktivnosti koji se organizuju u Centru; Broj mladih koji su uključeni u rad Centra; Broj mladih koji su uključeni u slobodne aktivnosti	II – XII mjesec	3000 €
Organizovanje sportskih turnira na nivou općtine -fudbalske utakmice, košarka, plivanje (tokom sezone), stoni tenis, veliki tenis, stoni fudbal, elektronski pikado, maraton, itd.	Lokalna samouprava, Centar za kulturu, NVO, Škole	Broj organizovanih fudbalskih utakmica; Br. Organizovanih košarkaških utakmica; Br. Organizovanih tenis i stoni tenis turnira; Br. Organizovanih ostalih spotskih aktivnosti; Broj mladih uključeni u samoj organizaciji sportskih dešavanja	I – XII mjesec	9000 €
Iniciranje raznih kulturnih sekcija	Škole, Profesori, Mladi, Centar za Kulturu	Broj vannastavnih sekcija i aktivnosti organizovani u školama; Broj sekcija organizovanih u Centru za kulturu; Broj mladih koji pohađaju razne sekcije u školama i CzK	II – XII mjesec	

Podcilj 2:				
Podsticaj razvoja volonterizma. Formiranje volonterskih grupa (odbor mladih)	NVO, Škole, Sami učenici	Broj osnovanih volonterskih klubova u gradu; Broj mladih uključenih u volonterske akcije	II – XII mjesec	
Organizovanje aktivnosti za mlade, kutak za mlade, unutar institucija (obrazovnih, centra za kulturu, NVO sektor)	Mladi, Škole, Centar za kulturu, NVO sektor	Broj i kvalitet organizovanih aktivnosti za mlade; Broj mladih koji pohađaju i uključeni su u ove aktivnosti	II – XII mjesec	
Promovisanje volonterizma kroz obilježavanje Međunarodnog dana volonterizma	NVO, Opština, Škole, Mladi	Organizovana proslava Dana volonterizma; Broj interesovanih da postanu volonteri; Broj mladih uključenih u organizovanju dana volonterizma	5. decembar	500 €
Podcilj 3:				
Iniciranje osnivanja omladinskog kluba	Lokalna samouprava, NVO, Centar za kulturu	Lokalna uprava zainteresovana za osnivanje omladinskog kluba Potpisan MOU između zainteresovanih strana za osnivanje omladinskog kluba	II – XII mjesec	
Organizovati kurseve (matematika, strani jezici, kurs šivenja, kreativni rad art craft, slikanje, itd...)	Škole, NVO	Škole pokazuju zainteresovanost da svojim učenicima obezbijede besplatne kurseve; Broj organizovanih kurseva; Broj mladih uključenih u raznim kursovima	II – XII mjesec	3000 €
Organizovanje seminara na razne teme zanimljive i neophodne mladim ljudima Ulcinja	Škole, Centar za kulturu, NVO	Broj kvalitetnih seminara organizovanih za mlade; Broj mladih zainteresovanih da pohađaju seminare	II – XII mjesec	1000 €

LJUDSKA PRAVA I MLADI

Cilj: Svi mladi ljudi Ulcinja, pripadnici manjinskih i većinskih grupa, integrisani u socio-društvenom životu grada				
Podciljevi:	1. Povećanje informisanosti mladih o njihovim pravima 2. Povećanje aktivnog učešća mladih ljudi na polju zaštite i unapređenja ljudskih prava i sloboda 3. Promocija različitosti i smanjenje predrasuda među mladim ljudima Ulcinja			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	Indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Uspostavljanje kancelarije za mlade koja bi se, između ostalog, bavila praćenjem poštovanja i zaštitom prava mladih ljudi u opštini Ulcinj	Opština Ulcinj, Centar za socijalni rad NVO	Obezbjeden prostor i uslovi za rad kancelarije; Definisani ciljevi i aktivnosti rada Kancelarije; Uspostavljena komunikacija kancelarije sa relevantnim lokalnim i nacionalnim institucijama	X mjesec	2000 €
Izrada promotivnog materijala o pravima, nacinima zaštite prava i sankcijama za kršenje prava	NVO Obrazovne institucije MUP Mediji	Tiraž kreiranog promotivnog materijala; Sadržaj obuhvaćen publikacijama; Broj mladih informisanih na ovaj način		600 €
Organizovanje edukativnih radionica za mlade ljude na temu ljudska prava	NVO	Broj realizovanih radionica; Broj mladih uključenih u radionice; Broj inicijativa nastalih nakon obuka	II – XII mjesec	2000 €
Nacionalno povezivanje ulcinske i ostalih kancelarija za mlade u Crnoj Gori	Kancelarija za mlade Opština Ulcinj	Broj realizovanih posjeta drugim kancelarijama Broj uspostavljenih partnerstava	X – XII mjesec	
Podcilj 2:				
Formiranje mreže vršnjačkih edukatora u školama koji bi pratili poštovanje prava učenika	Obrazovne institucije NVO	Broj mladih ljudi uključenih u rad mreže vršnjačkih edukatora; Broj nastavnika uključenih u inicijativu; Broj realizovanih aktivnosti vršnjačke mreže; Broj učenika obuhvaćenih radom mreže	III – XII mjesec	

Podcilj 3:				
Organizovanje javnih događaja sa ciljem širenja tolerancije i učešća mladih ljudi svih grupacija	NVO Centar za kulturu Škole	Broj organizovanih događaja; Broj mladih ljudi koji su uzeli učešće u događajima; Uticaj na širu javnost	IX – XII mjesec	1000 €

UČEŠĆE MLADIH U ŽIVOTU DRUŠTVA

Cilj: Mladi Ulcinj aktivno učestvuju u aktivnostima lokalne zajednice koje ih se tiču				
Podciljevi:	1. Povećanje motivacije kod mladih za uključivanje u događaje u zajednici 2. Kreiranje mehanizama i prostora adekvatnih za učešće mladih			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	Indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Formiranje i motivisanje volonterskih grupa mladih ljudi u cilju promocije i značaja volonterizma	Škole, NVO	Broj koordinisanih volonterskih grupa; Broj mladih ljudi koji se uključuju i kreiraju volonterske akcije; Broj inicijativa pokrenutih od strane volontera; Ušteda budžeta ostvarena volonterskim angažmanom mladih ljudi; Procjena kompetencija mladih ljudi stečenih volonterskim angažmanom	II – XII mjesec	
Organizovanje konkursa, takmičenja, afirmacija mladih talentovanih ljudi kroz festivale, smotre i susrete mladih	Lokalna uprava, Škole, NVO	Broj organizovanih događaja, Broj mladih ljudi koji su uzeli učešće u organizovanju i realizaciji događaja; Kvalitet i uspješnost postignuća mladih tokom takmičenja i festivala	III – XII mjesec	15000 €
Organizovanje seminara i programa usmjeravanja i usavršavanja znanja i vještina mladih u Ulcinju	Lokalna uprava, Škole, NVO	Broj organizovanih obrazovnih programa; Broj mladih ljudi zainteresovanih za ponuđene programe; Kompetencije mladih ljudi stečene tokom obuka	II – XII mjesec	3000 €

Podcilj 2:				
Lobiranje i zagovaranje za veću uključenost mladih ljudi u djelokrug rada institucija u Ulcinju (kultura, sport, obrazovanje, turizam...)	Opština Ulcinj, Institucije, Organizacije civilnog sektora, Mediji, Mladi	Broj realizovanih kampanja zagovaranja i lobiranja; Uspješnost sprovedenih kampanja; Broj institucija obuhvaćenih kampanjama i kvalitet novih ponuda institucija za mlade ljude Ulcinja	IX – XII mjesec	
Lobiranje i zagovaranje za veći doprinos biznis sektora u Ulcinju tokom procesu uključivanja mladih u donošenje odluka	Organizacije civilnog društva, Kompanije, Mediji, Mladi ljudi	Broj pokrenutih inicijativa ka biznis sektoru; Broj preduzetnika i preduzeća spremnih za direktno uključivanje mladih u procesu donošenja odluka	II – XII mjesec	
Organizovanje lokalnih i nacionalnih javnih diskusija-debata na temu učešće mladih	NVO Mladi Kancelarija za mlade	Broj organizovanih događaja; Preporuke sa događaja; Broj uspostavljenih saradnji; Primjeri dobre prakse iz CG		
Otvaranje omladinskog centra u Ulcinju	Opština Ulcinj NVO Mediji Biznis sektor Mladi	Obezbjeđen prostor za omladinski centar; Kreiran plan ponude omladinskog centra; Uspostavljeni standardi rada Omladinskog centra; Broj realizovanih aktivnosti centra; Broj mladih ljudi Ulcinja uključenih u rad omladinskog centra	IX – XII mjesec	5000 €

INFORMISANOST I MOBILNOST

Cilj: Mladi Ulcinja su upoznati sa mogućnostima na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou				
Podciljevi:	1. Iniciranje otvaranja servisa za informisanje mladih 2. Povećan broj emisija u lokalnim medijima koje se tiču mladih ljudi 3. Povećanje mobilnosti kod mladih Ulcinja			
Podcilj 1: Aktivnosti	Odgovorne strane	Indikatori	Vrijeme realizacije	Finansijska sredstva
Formiranje web sajta koji bi objedinio sve relevantne informacije o mladima i za mlade Ulcinja	Opština Ulcinj NVO sektor, Mladi Ulcinja, Institucije	Kreirana web stranica; Objedinjen sadržaj koji se tiče mladih ljudi; Redovno ažuriranje podataka; Broj posjeta sajtu, preuzimanja dokumenata i sl.	III mjesec	(stranica za mlade u okviru postojećeg sajta Opštine Ulcinj)
Otvaranje info-centra	Opština Ulcinja Centar za kulturu, NVO, Mladi	Obezbeđen prostor za info centar; Obezbeđena oprema za funkcionisanje info centra; Zaposlena osoba u info centru; Ažurirane baze podataka; Povezanost info centra sa ostalim institucijama i organizacijama	X mjesec	3000 €
Kreiranje plana rada info centra	Info centar NVO, Mladi, Institucije	Postojanje otvorenih sesija za informisanje mladih; Broj posjeta info centru Broj distribuiranih promotivnih materijala Broj i kvalitet organizovanih događaja u info centru	IX– XII mjesec	
Podcilj 2:				
Kreiranje emisija za mlade u lokalnim medijima	Lokalni mediji (TV Teuta, radio Ulcinj, radio Elita) Mladi ljudi, Srednje škole, NVO	Broj novih emisija kreiranih za i sa mladima; Ostvarena saradnja lokalnih medija i obrazovnih institucija u gradu; Slušanost novih emisija Uključenost mladih u kreiranje sadržaja emisija	II – XII mjesec	

Kontinuirano kreiranje novih sadržaja (biltena, novina, štampe, blogova, itd.) sa tematikom bliskom mladim ljudima	NVO, Obrazovne institucije (literarne sekcije) mladi	Broj novih izdanja časopisa, blogova, biltena, novina. za mlade; Tiraž osmišljenih publikacija; Interesovanje mladih za praćenje i kreiranje novih tekstova	II – XII mjesec	2000 €
Podcilj 3:				
Lobiranje za uvođenje redovne prevozne linije selo-grad	NVO, Mladi , Mediji	Organizovana kampanja za uspostavljanje nove prevozne linije koja bi povezala selo i grad	IX mjesec	
Informisanje mladih ljudi o mogućnostima za učestvovanje u programima u zemlji i inostranstvu	Info centar, Škole, NVO, Mediji	Broj informacija dostupnih mladim ljudima	II – XII mjesec	
Organizovanje obrazovnih posjeta, razmjena, studijskih posjeta, seminara, programa volontiranja i sl.	NVO, Opština Ulcinj, Škole	Broj realizovanih obrazovnih posjeta, razmjena, studijskih posjeta, seminara, programa volontiranja i sl. Broj mladih ljudi koji su uključeni u ove programe	II – XII mjesec	3000 €
Kampanja za prilagođavanje ustanova za nesmetano kretanje osoba sa invaliditetom	NVO, Opština Ulcinj, institucije (centar za socijalni rad, dom zdravlja, biro rada, policija, centar za kulturu...)	Broj informisanih građana o kampanji Iskazana spremnost institucija da prilagode postojeće kapacitete; Veći stepen razumijevanja važnosti slobodnog pristupa institucijama od strane OSI	II – XII mjesec	600 €

13. MONITORING I EVALUACIJA

Mehanizmi koji umnogome mogu doprinijeti kvalitetu ovog dokumenta jesu upravo monitoring i evaluacija. U slučaju Lokalnog Akcionog plana za mlade, monitoring predstavlja praćenje realizacije niza aktivnosti koji su planirani ovim strateškim dokumentom. Na osnovu tih praćenja konstatovaće se uspješnost određenih aktivnosti, potvrdiće se nosioci aktivnosti odnosno odgovorne strane za realizaciju, sam period implementacije kao i utrošena sredstva.

Nakon monitoringa radi se evaluacija aktivnosti. Evaluacija se sastoji od procjenjivanja neke vrijednosti ili pojave po utvrđenom kriterijumu ili standardu. To je procjena projektovanih i planiranih aktivnosti ovim Planom i njihovih rezultata. Evaluacija nije samo završna procjena ovog Plana, već može da predstavlja procjenu u svim fazama planiranja datih aktivnosti.

Monitoring i evaluacija Lokalnog plana akcije za mlade ima dva osnovna cilja:

- ◆ *Procjena uspješnosti ostvarenja ciljeva LPA za mlade,*
- ◆ *Praćenje efikasnosti sprovođenja definisanih aktivnosti u LPAM.*
- ◆ *Omogućavanje učešća mladih, civilnog društva i posebno ugroženih grupa u realizaciji, monitoringu i evaluaciji uspješnosti LPAMa.*

Kako bi se ovi ciljevi ostvarili, neophodno je izgraditi jake kapacitete na lokalnom nivou, preko kojih će se obezbijediti uspješna realizacija LPAM, a pogotovo njegovo praćenje i procjena.

U procesu praćenja i procjene realizacije LPAM bilo bi poželjno da se formiraju sektorske radne grupe, koje će biti zadužene za praćenje i procjenu njima odgovarajućih oblasti.

Akcion plan za mlade u opštini Ulcinj, napisan je s ciljem da nađe svoju primjenu u narednih pet godina i predstavlja prvi dokument koji sadržajno i strateški prilazi rješavanju problema i zadovoljavanja potreba mladih. Stalna konsultacija uključenih subjekata u izradi, a kasnije i u realizaciju aktivnosti, doprinijeće aktualizaciji plana u skladu s trenutnim potrebama i redefinisanjem problema i potreba mladih u našoj opštini.

Stoga ovaj plan ne predstavlja konačni dokument, već proces koji traje i koji je podložan izmjenama i dopunama. U monitoring trebaju biti uključeni svi relevantni subjekti — ne samo osobe koje su sudjelovale u izradi Akcionog plana, već i implementatori, ciljne grupe (korisnici, tj. mladi), te druge organizacije, institucije i ustanove koje imaju kontakta sa mladima.

Radnu grupu za izradu nacрта LPAM-a činili su:

Ardijan Mavrić - Opština Ulcinj
Alban Gjoni - Opština Ulcinj
Ardita Rama - Centar za Kulturu
Linda Kurt - Dom Zdravlja
Esad Mehmeti - RTV Ulcinj
Gazmend Kalabrezi - Osnovni Sud Ulcinj
Hasan Gjoni - Biro Rada Ulcinj
Ilir Tafica - Gimnazija Drita (prof)
Aida Rexhepi - Gimnazija Drita (učenica)
Iliriana Derviši - J.U. Dnevni Centar za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju „Sirena“
Leudrita Mustafa - Plesna škola „Porta di Danza“
Melisa Dervišaga - Udruženje roditelja djece i mladih sa smetnjama u razvoju
Milena Popović - Centar za socijalni rad
Čazim Hodžić - Turistička organizacija Ulcinj
Remzije Rejzi - J.U. SMŠ „Bratstvo – Jedinstvo“ (prof)
Lenka Lalović - J.U. SMŠ „Bratstvo – Jedinstvo“ (učenica)
Azra Mujić - Omladinska radnica
Nazif Velić - NVO „Novi Horizont“
Arben Husić - Asistent na projektu
Renata Bleništa - Koordinatorica Projekta
Sabra Decević - Facilitatorka treninga
Dijana Uljarević - Facilitatorka treninga

Opština Ulcinj
Blv. Gjerg Kastrioti Skenderbeu bb
85360 Ulcinj
Telefon: +382 (0)30 412 050
Fax: +382 (0)30 412 413
www.opstinaulcinj.com

NVO Novi Horizont
Kodre bb
85360 Ulcinj
Telefon: +382 (0)68 300 603
E-mail: horizon@t-com.me
www.ngo-horizonti.org